

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ἐν προσεχεί τεύχει ἐλπίζομεν ἂν ἀναγγείλωμεν τὴν ἰδρυσιν Βιονομικῆς Ἑταιρίας, σκοπούσης τὴν δι' ἀτομικῆς αὐταναπτύξεως ἀνάπτυξιν τῆς κοινωνίας καὶ τὰνάπαλιν. Αἱ ἀδραὲ γραμμαὶ τοῦ νοήματος τῆς βιονομικῆς ἐπιστήμης δίδονται ἐν σελίδι 15 τοῦ παρόντος τεύχους. Οἱ διατιθέμενοι νὰ γίνωσι μέλη τῆς Ἑταιρίας δύνανται νὰ γράψωσιν ἀπὸ ταῦδε πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ ὅπως λάβωσι λεπτομερεστέρως πληροφουρίας περὶ τοῦ ὄργανισμοῦ καὶ τῶν μελετωμένων ἐργασιῶν τοῦ Σώματος καὶ τῶν διαφόρων αὐτοῦ κέντρων. Τρεῖς συνεννοούμενοι δύνανται νὰ λάβωσι σχέδιον καινοτισμοῦ πρὸς σύστασιν βιονομικοῦ κέντρου ἐν οἰκίῳ ἢ πύλῃ τοῦ κόσμου. Αἱ βιονομικαὶ ἀρχαὶ προφανῶς μέλλουσι νὰ κυριαρχήσωσι τοῦ πνεύματος τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ κατανόησις καὶ συστηματοποίησις αὐτῶν συνεπάγεται ἀποτελέσματα μεγάλης σημασίας. Ἡ γνώσις καὶ χρησιμοποίησις αὐτῶν ἐν τῷ καθημερινῷ βίῳ εἴτε ἀτομικῶς εἴτε κοινωνικῶς εἴτε πολιτικῶς εἶνε ἀπαραίτητος ὅρος εὐδαιμονίας, δημιουργικότητος καὶ κοινωφελούς δράσεως ἀναλόγως τῆς κολοσιαίας κλίμακος ἢ ἐπιβάλλουσιν αἱ τάσεις καὶ αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος. Πρόδηλος ἐντεῦθεν εἶνε ἡ ἀνάγκη ὅπως ὑπάρξῃ μία ἑταιρία συγκεντροῦσα τὰς σκέψεις καὶ τοὺς πόθους χιλιάδων ἀτόμων διεσπαρμένων καθ' ὅλον τὸν κόσμον καὶ μὴ δεομένων εἰμὴ συνεννοήσεως καὶ συμπράξεως ὅπως ἐπιτελείωσι μεγάλα ἔργα ὑπὲρ ἑαυτῶν τε καὶ ὑπὲρ τοῦ παγκοσμίου καλοῦ.

Ἐντὸς τῶν δύο τελευταίων μηνῶν ἐλάβομεν ἐπιστολάς πολλῶν οἷτινες εἶχαν ἀπογοητευθῆ ὡς πρὸς τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος διιδόντες τὸ ἀβαθὲς ὄλον τῶν λεγομένων ἐθνικῶν ἐνεργειῶν, ἀλλ' ἀνεθάρρησαν μετὰ τὴν μελέτην τῶν ἐκδοθέντων δύο τευχῶν τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ ἀναγνωρίσαντες εἰς τὸ ἐγχείρημα ἡμῶν τὰ πρῶτα ἀλάθητα τεκμήρια τῆς ἀναγεννήσεως. Θὰ ἐδημοσιεύωμεν τὰς ἐπιστολάς τῶν, εἰς εἶχονεν χωρὶν καὶ ἂν δὲν ἦτο ἄγαν δριμεία ἡ φράσις τῶν κατὰ τῶν φερόντων τὴν εὐθύνην τοῦ ἀπατηλοῦ ἰδεώδους ὅπερ ἐπεκάθησεν ὡς δεινὴ ψύχωσις εἰς τὸ ἔθνος. Οὐχ ἦσαν δριμείως, οἱ ἐπιστέλλοντες ἐκφράζονται κατ' ἐκείνων οἷτινες "ἀποκτήσαντες χρήματα καὶ ἐπειγόμενοι νὰ δείξωσιν ὅπως ὅπως ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐθνικὴν πρόοδον φροντίζουσι πῶς νὰ διαθέσωσιν αὐτὰ οὕτως ὥστε νὰ γίνωται περιώνυμοι διὰ τῆς μεθόδου τῆς εὐποιίας, καὶ ὅταν προσπάθεια γίνεται, ὡς ἡ ΕΡΕΥΝΑ, μεγάλη, γνησία καὶ εὐκρινής, ἀφίνουσιν ὁλόκληρον τὸ βίρας τῆς εἰς τοὺς ὄμους τοῦ ἐκδότου." Οἱ γράφοντες ἡμῖν ἐκπλήσσονται ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν Ἕλληνες "πλούσιοι τὸν τε νοῦν καὶ τὸ βαλάντιον ὅπως ὑποστηρίξωσι δι' ἀφειδῶν καταβολῶν ἀγῶνα ἔνδοξον οἷος ὁ τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ." Ἡμεῖς πεποιθήμεν ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ὅτι θὰ φανῶσιν. Ὁ πρᾶγματι ἔνδοξος ἀγὼν τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ εἶνε ἀδύνατον νὰ διαμείνῃ ἀσύνδετος πρὸς τοὺς ἀρταξίους πραγματικῆς δόξης. Ἐκεῖνοι οἷτινες δίδουσι διὰ τὸ θευθῆναι ἢ διὰ νὰ λάβωσιν ὀπίσω περισσότερα, εἴτε εἰς μετρητὰ, εἴτε εἰς ἰπύληψιν, ἢ ἔνεκα ἐλέγχου συνειδήσεως, προδίδουσιν ἀτιμίαν. Αὐτοὶ καὶ οἱ ἐπαίται ὑπέγονται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν—τὴν κατηγορίαν τῶν ἀνισχύμων, τῶν στερουμένων σθένους ἀνθρώπων. Ὁ ἰσχυρὸς ἄνθρωπος, ὁ ἄνθρωπος ὅστις εἶνε ἔμπλεως

σθένους δίδει διότι εἶνε ἡ φύσις του νὰ δίδῃ ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς ἰσχύος του, ὅπως τὸ δένδρον δίδει τοὺς καρπούς του καὶ ἡ μήτηρ τὸ γάλα τῆς. Τοιοῦτοι καὶ μόνον τοιοῦτοι εἶνε οἱ συνδεόμενοι μετὰ τὸ ἔργον τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ.

Τὸ τέταρτον τεύχος θὰ ἐκδοθῇ τὸν Ἰούνιον, καὶ χαίρομεν δυνάμενοι ἤδη ἂν ἀναγγείλωμεν ὅτι ἐφεξῆς ἡ ἐκδοσις τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ θὰ γίνεται κατὰ μῆνα. Ὡς ἐν ἀρχῇ ἐδηλώσαμεν, δώδεκα τεύχη θὰ ἐκδοθῶσιν ἀφεικτως, ὅλλ' εἶνε οὐσιώδεις διὰ τὴν κατόπιν τοῦ δωδεκάτου περαιτέρω ἐξακλουθήσιν τῆς ἐκδόσεως, ὅχι μόνον οἱ συνδρομηταὶ νὰ εἶνε περισσότεροι τῶν χιλίων ἀλλὰ καὶ νὰ συμπληρωθῇ ἐν τῷ μεταξύ τὸ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον τῶν τετρακοσίων λιρῶν ὑπερ ἀρχικῶς ἀπητήσαμεν.

Ἐπὶ τῶν ὑπάρχοντων τινῶν οἱ ὅποιοι φαίνονται χαλεπαίνοντες διότι ἡ ΕΡΕΥΝΑ ἀρνεῖται ἂν ἀξίωσιν τὴν ποσότητα τοῦ δηλητηρίου δι' οὗ ποτίζεται διηλεκῶς ὑπὸ τῶν δημοσιογράφων τὸ ἑλληνικὸν γένος ἐξωθούμενον ὑπ' αὐτῶν εἰς τὴν αὐταπάτην. Ἄλλ' ἀκριβῶς τοῦτο διακρίνει τὴν ΕΡΕΥΝΑΝ ἀπὸ τὰ συνήθη δημοσιογραφικὰ ὄργανα ὅτι τὸ ἔργον αὐτῆς εἶνε νὰ ἄρῃ τὴν δηλητηρίασιν καὶ νὰ ἐπιφέρῃ ἴασιν. Ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν ἀδυναμιῶν ἐνὸς λαοῦ δὲν εἶνε δύσκολος, ἀλλ' ἤκιστα ἀπέχει τῆς ἐσχάτης προδοσίας. Τὸ δύσκολον εἶνε ἡ τήρησις τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτῆρος, καὶ ἡ πρὸς τοῦτο προσπάθεια ὑπαγορεύεται ὑπὸ στοργῆς. Ἄν ἠθέλωμεν νὰ παρίδωμεν τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς συνειδήσεώς μας, θὰ ἦτο λίαν ἐφικτὸν νὰ ἐπισπᾶσωμεν τοὺς ἐπαίνοους καὶ τὰς χορηγίας τῶν αὐταρέσκων οἷτινες αὐξάνονται καὶ πληθύνονται ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἀργυρωνήτων πατριωτῶν καὶ ἀσυνειδήτων πολιτενομένων. "Ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν", κατὰ τὴν φράσιν τοῦ Ἡσιόδου, εἶπατε ἐποθοῦμεν χρυσοὺς στεφάνους ἄλλὰ δὲν εἶνε φιλογενῆς ὅστις πρᾶτιμώτερον τοῦ ἐξ ἀκανθῶν κρίνει τὸν χρυσοῦν στεφάνον.

Ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τοῦ πολιτισμοῦ μόνη ἡ Ἑλλὰς διατηρεῖ ἀκόμη τὸν βάρβαρον νόμον τῆς φυλακίσεως διὰ χρῆν. Ἀπὸ δεκαετίας γράφω περὶ τούτου καὶ πρὶ τινος χρόνου ἐγένετο σάλας τις καὶ ἡ Βουλὴ ἐκινήθη. Ὁ ἀεδομένος βουλευτῆς, ὑποθέτω, ἀποστρέφεται ἐν τῇ καρδίᾳ του τὴν ἀπανθρωπίαν δι' ἧς αἴρεται ἡ ἐλευθερία πένητος ἀφείλοντος ὀλίγας δραχμάς, ἀλλὰ δὲν τολμᾷ νὰ ψηφίσῃ ὑπὲρ τῆς διμυθώσεως τοῦ κακοῦ, διότι θὰ διακυβεύσῃ τὴν θέσιν του. Δὲν θὰ ἐκλεχθῇ πλέον βουλευτῆς εἰς τὴν ἐκλογὴν. Ἡ ἐκλογὴ του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς τοκογλύφους, οἱ ὅποιοι εἶνε οἱ ὑποστηρικταὶ του καὶ κομματάρχη του. Ὁ τοκογλύφος διαθέτει τὰς ψήφους δι' ἀπλουστατίας μεθόδου. Οἱ ἐκλογεῖς εἶνε ὀφειλῆται του καὶ ἄρκει ἡ νὰ ἐπιταίσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ φέβητρον τῆς φυλακίσεως, ἢ νὰ ὑποσχεθῇ αὐτοῖς ἀποφυλάκισιν, εἰς τοὺς ἔχῃ ἤδη ἐν τῇ φυλακῇ, ὅπως αἱ ψῆφοι δοθῶσιν εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ τοκογλύφου ὑποστηριζόμενον ὑποψήφιον. Οὐδόλωσ ἀπορον ἔτι τύπος Ἕλληνας τῆς ἐλληνικῆς πολιτείας ἀπέρχονται κατ' ἔτος εἰς ἀνεύρεσιν ἀλλῆς πατρίδος.

Αἱ μεταναστεύσεις αἰτίνες ἐξακολουθοῦσι μὲ ἐτησίαν τάσιν ἀξήσεως μαρτυροῦσι βεβαίως ὅτι ὁ βίος ἐν Ἑλλάδι εἶνε ἀβίωτος. Μαρτυροῦσιν ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἀντὶ ὡς ἤρμοζεν, ἠδύνατο καὶ ὄφειλε νὰ ἐλακύνῃ, ἀπ' ἐναντίας ἀπωθεῖ, καὶ ἐὰν ἡ ἀπωστική αὐτῆ ῥοπή ἐξακολουθήσῃ ἀκόμη ἐπὶ πενήκοντα ἔτη, εἶνε πρό-δηλον ὅτι ἡ χώρα θὰ ἐρημωθῇ. Εἶνε ἀξιοθρήνητος ἡ ἀπώλεια τόσου σφρίγγου καὶ εἶνε παθητικὸν νὰ ἐγκαταλείπωμεν τὰς φαιδρὰς ἀκτὰς καὶ τὰ ὑπερήφανα ὄρη τῆς γεραρᾶς ἡμῶν Ἑλλάδος χάριν τάλαντος βίου ἐν ταῖς ἀμερικανικαῖς μεγαλουπόλεσιν. Οἱ Ἕλληνες εἴμεθα ὀλίγοι καὶ μᾶς καθιστᾷ ἔτι ὀλιγωτέρους ἡ ψυχικὴ δηλητηρίασις ἣν δι' ἐντέχνων ἐνέστων ἐνεργοῦσιν οἱ παντοῖοι συμφεροντοβῆραι. Ἀνεῖκη ἐν τούτοις ν' ἀντιμετωπισθῇ τὸ ἀναντίρρητον τοῦτο γεγονός ὅτι φιλελεύθερος ἄνθρωπος ἐν Ἑλλάδι δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἕνεκα τῶν περὶ θριάμβου ἐγγυήσεων ἃς ἡ Πολιτεία παρέχει εἰς τοὺς ἀδίκους. Πρὸ δεκατεσσάρων ἀκριβῶς ἔτων γράφω δημοσίᾳ ἰσχυριζόμεν ὅτι αἱ μεταναστεύσεις ἐμαρτύρουν ἀφόρητον βίον ἐν Ἑλλάδι καὶ αἱ ἐφημερίδες εἰρωνευόμεναι τὸν ἰσχυρισμὸν μου ἀπήντων ὅτι οὐδαμῶν ὑπάρχει τόση ἐλευθερία καὶ τόσῃ γενικῇ εὐπορίᾳ ὅσων ἐν Ἑλλάδι. Τώρα αὐταὶ αἱ ἐφημερίδες γράφουσιν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἰσχυριζόμεν ἐγὼ τότε. Δὲν ἐπαινῶ τὴν μετανάστευσιν, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου δὲν ψέγω ἀνθρώπους διεψώντας ἀνθρώπινον βίον μακρὰν τῶν ἀπανθρώπων τῆς πατρίδος των.

Ἡ ΕΡΕΥΝΑ ἐν Σικάγῳ καὶ ἐν ἄλλαις μεγαλουπόλεσι τῆς Ἀμερικῆς ἀπέκτησεν ἐνθουσιώδεις φίλους καὶ ὑποστηρικτάς. Αἱ ἰδέαι τῆς ἀκούονται ὡς ἀνατολὴ νεᾶς Ζωῆς, ὑπεδείχθησαν δὲ ἡμῖν ἐνέργειαι πρὸς παγίωσιν περὶ τὴν ΕΡΕΥΝΑΝ κέντρον συνεννοήσεως μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ν. Ἀφρικῆς. Οἱ ἐν Ἀμερικῇ Ἕλληνες ὠσφράνθησαν ἐκεῖ διαβιώσαντες τί ἐστὶ Ζωὴ καὶ τί ἐστὶ (ὡς διατυποῦσι τὴν ἀγγλικὴν φράσιν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς των) "high endeavor." Ἐπιέγονται ἐντεῦθεν ἰὰ ἐξευρεθῆ τρόπος δι' αὐτὸ νὰ προληφθῇ ἡ ἀπόσβεσις τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς ἀπειλούμενη ὑπὸ τῆς ἐπιμονῆς μεθ' ἧς ὑποστηρίζουν ἀκόμη οἱ πολιτευόμενοι τὰ ψευδῆ ἰδεώδη τοῦ ἔθνους. Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἀσπαζόμεθα τὴν γνώμην ὅτι εἶνε ἐπίναγκες νὰ καταβληθῇ σύντομος ἐνέργεια ὅπως δημιουργηθῇ νέα ἐλληνικὴ ζύμη ἀπαξ τὸ σφρίγγος τοῦ ἀμερικανικοῦ πνεύματος ἐνεκέντρισεν αὐτήν. Ἱστορικὴ πείρα δεῖκνύει πῶς ἀπωλέσθησαν πολῦτιμοι Ἕλληνες ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἄλλαις χώραις ὑπὸ τῶν πολλὰ καλύπτοντα τίτλων τοῦ ὁμογενοῦς. Ἄς προλάβωμεν τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων ἐνὸςφ εἶνε καιρὸς. Καὶ ἐν ἧ' ἀκόμη περιπτώσει καταστῆ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη ἡ γενικὴ ἐξοδος τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῶν ἐλληνικῶν βασιλείων ἕνεκα τῆς ἀστοργίας τῶν πολιτευομένων, πρέπει νὰ εὐρεθῇ τόπος εἰς ὃν νὰ ὀδηγηθῇ καταφεύγων ὁ πυρὴν νέον ἐλληνικοῦ γένους. Ἄλλ' ἐνὸςφ ἡ Ἑλλὰς εἶνε ἰδική μας δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ καταστήσωμεν αὐτὴν κοιτίδα τῆς νέας ἡμῶν Ζωῆς, ἀρκεῖ νὰ θελήσωμεν.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις πρὸ τινος ἠγύρασεν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους τὰς ἐκτενεῖς ἐν Θεσσαλίᾳ γαίας τοῦ ἀποθανόντος ὁμογενοῦς Στεφάνοβικ καὶ προτάθη ὑπὸ τινος νὰ διανεμηθῶσιν εἰς τοὺς ἐργάτας πρὸς καλλιέργειαν λόγῳ λύσεως, ἡ συμβολῆς εἰς λύσιν τοῦ ἀγροτικοῦ προβλήματος. Τὰ κτήματα ὅμως ταῦτα ἠδύνατο μᾶλλον νὰ χρησιμοποιηθῶσι πρὸς διενέργειαν γεωργικοῦ πειράματος ἰκανοῦ νὰ ὑποδείξῃ λύσιν τινά. Ἄλλ' ἵνα διενεργηθῇ γεωργικὸν πείραμα κοινωνιολογικῆς ἀξίας πρέπει νὰ μελετηθῶσι πολλὰ πράγματα καὶ ἡ διενέργησις νὰ διαπιστευθῇ εἰς ἀρμόδιον καὶ προσέτι νὰ ἐξακριβωθῇ ὅτι δὲν ὑπολαθῆναι δύσοσμός τις ἰδιωτέλεια. Φαίνεται ὅτι ἀπεφασίσθη

νὰ μείνῃ ἐπὶ ἐν ἔτος ἐκκρεμὲς τὸ ζήτημα. Ἐκούσαμεν ὅτι μελετᾶται ἡ δώρησις τῶν γαιῶν αὐτῶν εἰς τινα βασιλόπαιδα. Δὲν ἀποστέρωμεν τοῦτο ἀπ' ἐναντίας τὸ θεωροῦμεν ὡς συμβολὴν εἰς λύσιν τοῦ ἀγροτικοῦ προβλήματος, πολὺν τελεσφορῶ-τέραν παρὰ ἐὰν διενέμοντο εἰς τοὺς χωρικοὺς ἢ παρεδίδοντο εἰς τινα ἰδιώτην. Ὀλόκληρον τὸ ἔδαφος τῆς Ἀγγλίας θεωρεῖται νομικῶς δεδωρημένον εἰς τὸ στέμμα, καὶ εἴτε ἡ Ἀγγλία καταργήσῃ τὴν βασιλείαν εἴτε μὴ, οὐδὲν κωλύει ὥστε ἡμέραν τινὰ ἢ κοινὴ γνώμη νὰ κρίνῃ λυσιτελεστέραν τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἐδάφους εἰς τὸ ἔθνος. Οὕτω καὶ ἂν Ὀλόκληρον τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος ἐδωρεῖτο εἰς τὸν βασιλέα ὑπὸ τινος ὄρους, δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἴσως ἡ ἀνοικονόμητος κατάστασις ἢ ἐπιπροσθοῦσα εἰς τὴν γεωργικὴν πρὸδον τῆς χώρας. Ἀλλὰ αἱ θεσσαλικαὶ αὐταὶ ἐκτάσεις, ἠδύνατο, ὡς πολλὰ ἄλλαι γαῖαι ἐν Ἑλλάδι νὰ καταστῶσιν ἀντιπερισπασμὸς εἰς τὸν ῥοῦν τῶν μεταναστεύσεων. Σοφὴ Κυβέρνησις θὰ καθίστα τὴν Θεσσαλίαν ἀμερικανικὸν μαγνήτην παρέχουσα εἰς τοὺς βουλομένους νὰ ἐγκατασταθῶσι καὶ καλλιεργήσωσι στερεὰς ἐγγυήσεις καὶ χρηγίας, οὐδέποτε ἀπαλλοτριούσα τὴν κυριότητα ἀπὸ τὸ ἔθνος. Τοῦτο ἀκριβῶς πράττει ἡ Κυβέρνησις τοῦ Καναδά ἐξωφθαλίζουσα σημαντικὰ προνόμια ὑπὲρ παντὸς βουλομένου ν' ἀποικήσῃ ἐκεῖ

Τὴν διανοητικὴν κίνησιν ἐν Ἰταλίᾳ ἀπὸ τινος χαρακτηρίζει σφοδρὸν ἐνδιαφέρον περὶ τῆς θέσεως τῆς Γυναικὸς ἐν τῇ κοινῳίᾳ. Ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ βαίνει αὐξάνων ἀποδεικνύουσι τὰ ἀλλεπάλληλα ἄρθρα εἰς τὰ διάφορα σπουδαῖα ἰταλικά περιοδικά. Ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐν Τορίνῳ Πανεπιστημίου Μύσσο ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἀμερικὴν γράφει περὶ τῶν ἐκεῖ φοιτητριῶν καὶ καθηγητριῶν Πανεπιστημίου μετὰ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ προσπαθῶν νὰ καταρρίψῃ τὰς ἐθνικὰς προλήψεις τῆς πατρίδος του ὅσον ἀφορᾷ τὴν συμμετοχὴν τῶν γυναικῶν εἰς τὰ ἔργα τοῦ ἀνδρὸς καὶ λέγει ὅτι αἱ γυναῖκες τῶν γραμματίων ἐν Ἀμερικῇ ὅσῳ δῆποτε ἀπερροφημέναι ὑπὸ φιλολογικῆς ἐργασίας ἢ ἐπιστημονικῆς μελέτης καὶ ἂν εἶνε, κέκτηνται ἀπαραμείωτον τὸ γοητευτικὸν καὶ τὸ ἀβρὸν τῆς γυναικείας φύσεως. Ἐφ' ὅσον δὲν χωρεῖ μίμησις ἢ προσιποίησης ἀλλ' αὐθάρμητον δράσεως, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μειωθῇ ἡ γοητεία καὶ ἡ ἀβριότης τῆς γυναικείας ἢ καὶ τῆς ἀνδρικής φύσεως.

Ἀφ' ἰκανοῦ χρόνου ὁ κ. Dörpfeld καταγίνεται ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ Δευκὰς εἶνε ἡ Ἰθάκη τοῦ Ὀμήρου, ἀλλ' αἱ γενόμεναι μακρὰ ἤδη ἔρευναι ἐπιβάλλουσι τὴν ὁμολογίαν ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ διακεκριμένου ἀρχαιολόγου ἀπέτυχε. Τὸ γεγονός ὅτι ἀνεκάλυψεν ἐν Δευκίᾳ ἀρχαῖα τινα πράγματα ὁμηρικῆς ἐποχῆς δὲν ἀποδεικνύει τίποτε, καὶ φαίνεται ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ γεγονός περιώρισεν ὅλας τὰς ἐλπίδας τοῦ ὁ κ. Dörpfeld. Ὁ ἐκ τῶν κορυφαίων ἀρχαιολόγων κ. Gardner καθηγητὴς τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ὁξφόρδης ῥητῶς μοι εἶπε προχθὲς ὅτι φηρνεῖ πεποισθῶτος ὅτι οὐδέποτε θὰ γίνῃ δυνατὸν ν' ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ Ἰθάκη τοῦ Ὀμήρου εἶνε ἄλλη ἢ ἡ νῆσος ἧτις ἀπὸ τῶσων αἰῶνων ὀνομάζεται Ἰθάκη.

Διὰ τῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων προεκήρυξα ἀρθρογραφικὸν διαγώνισμα περὶ ἐλευθερίας. Μοὶ ἐστύλησαν ἕξ ἄρθρα, ἀλλ' οὐδὲν μοὶ ἐφάνη ἀξίον βραβεύσεως.

Τὰς μάχας θὰ διαδεχθῶσιν αἱ ἀνακαλύψεις. Τὰ ἔθνη θὰ παύσων κατακτῶντα καὶ θ' ἀρχίσων ἀξιάνοστα καὶ φωτιζόμενα. Ἐργάται καὶ ὄχι μαχηταὶ θὰ τιμῶνται· ἐφευρεταὶ καὶ ὄχι καταστροφεῖς. Δὲν θὰ εἶνε πλέον ὁ φονευόμενος ἐν πολέμῳ ἔνδοξος. Τοὺς φονεῖς θὰ διαδεχθῶσιν οἱ δημιουργοί. Victor Hugo.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.

Ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις ἢ συντελεσθεῖσα πανταχοῦ κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσι ἔτη ἔρρηξε νέαν κέλευθον εἰς τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι τῶν ἀνθρώπων. Ἀπεκάλυψε νέας ἀκροπόλεις πρὸς ἄλωσιν ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας, προκάλεσε μεγάλας μεταβολάς, ὑπηγόρευσε ὑψηλότερα ἰδεώδη καὶ κατειργάσατο εὐγενεστέρους γνώμονας διαγωγῆς καὶ φιλοδοξίας ἀτομικῆς ἢ ἐθνικῆς. Ἐπάρχουν σήμερον ἀλήθειαι ἀνομολόγητοι, ἀλλὰ ριζώσασαι ἐν τῇ παγκοσμίῳ συνειδήσει, αἵτινες ἀρκεῖ νὰ ὁμολογηθῶσι πανδήμως ἵνα καταρρίψωσιν ὡς ἀθύρματα τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας, γόητρα, ἰνδάλματα καὶ συστήματα τοῦ παρελθόντος. Τὸ πνεῦμα τῆς ὀπισθοδρομήσεως ὅπερ ἐναγωνίως προσπαθεῖ νὰ τὰ συντηρήσῃ ἀτονεῖ καὶ παραδίδει τὰς ἀκροπόλεις του μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης, καθόσον ἐνιαχοῦ ἀναφαίνονται ἡρωϊκαὶ θελήσεις ἐννοοῦσαι νὰ ἐπιβάλλωσι τὴν πάνδημον ὁμολογίαν τῶν νεωτέρων ἀληθειῶν. Ἀπονοῦν καὶ παραδιδόμενον δὲν ὀκνεῖ ἐνταυτῷ νὰ πράττῃ ὅ,τι ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἐσυνείθισε νὰ πράττῃ ὅπως ἀναχαιτίσῃ τὸν ροῦν τῆς προόδου. Τὰ ὄπλα του εἶνε τὰ αὐτά. Ὅσακις δὲν ἔχει πρόχειρα τὰ μέσα τῆς βίας, βασιζέται ἐπὶ τὴν ἀτολμίαν τῶν πολλῶν, ἀντλεῖ προσωρινὰς δυνάμεις ἐκ τῶν χθαμαλῶν στοιχείων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, συκοφαντεῖ τοὺς ἐργάτας τῆς ἐλευθερίας, ἐγείρει τὴν δυσπιστίαν κατ' αὐτῶν καὶ ἐπιζητεῖ μάτην τὴν μείωσιν τοῦ ἀναστήματός των. Ἄλλ' ὀπισθεν αὐτῶν ἔρχεται ἀρωγὸν καὶ ἰλαρὸν τὸ πνεῦμα τῆς ἐρεῦνης καὶ ἡ νίκη ἀποφασίζεται ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν τῆς ἐλευθερίας. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ἐγγύησις ἐλευθερίας. Ἡ ἀλήθεια δὲν εὐρίσκειται ἄλλως εἰμὴ διὰ τῆς ἐρεῦνης. Τὸ πνεῦμα τῆς ὀπισθοδρομήσεως ἄρα οὐδεμίαν ἐλπίδα νίκης δύναται νὰ ἔχῃ ἄπαξ ὁμολογηθέντος ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ὡς σύνολον προχωρεῖ, δὲν ὀπισθοδρομεῖ, καὶ συμπροχωροῦν μετ' αὐτῆς ὅσα τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν ἀτόμων ἢ ἐθνῶν ἔχουν τὴν θέλησιν, ἀπόλλυνται δὲ ὅσα πάσχουν ἐξ ἀβελησίας. Ἡ ἐρευνα καὶ ἡ ὀπισθοδρομῆσις δίστανται πρὸς ἀλλήλας ὅσῳ δίστανται πρὸς ἄλληλα τὸ φῶς καὶ τὸ σκότος. Τῆς ὀπισθοδρομήσεως τὸ σύνθημα εἶνε: "Ἡ γνώμη μου ἔστω κανὼν σου." Καὶ εἰς αὐτὸ τὸ σύνθημα συνίσταται ἡ μέθοδος δι' ἧς οἱ λαοὶ ἄγονται καὶ φέρονται ὑπὸ τῶν πολιτευομένων καὶ τῶν ἐφημεριδογράφων πάσχοντες ἐξ ἀβελησίας, ἀπαλλοτριούτες τὴν θέλησιν των ἀντὶ πινακίου φακῆς. Τὸ ἀξίωμα ἐφ' οὗ ἐρείδεται πᾶσα ἐλευθερία εἶνε ὅτι ἡ χωριστὴ θέλησις ἐκάστου ἀποτελεῖ τὸν θησαυρὸν του. Πᾶς ἀνθρώπος ἐγεννήθη εἰς τὸν κόσμον φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας καὶ τότε μόνον σκέπτεται ὀρθῶς, ὅταν ἔχῃ συνειθίσει ν' ἀπενίξῃ εἰς αὐτό. "Ὅ,τι γνωματεύει ἕκαστος εἶνε δι' ἴδιον λογαριασμὸν καὶ κανόνα, ὄχι ὁμῶς διὰ κανόνα ἄλλων. Παραδι-

δόμενος εἰς τὰς γνώμας τῶν ἄλλων παύεις νὰ βλέπῃς τὴν ἀλήθειαν ἐκ τῆς ἰδικῆς σου ἀπόψεως, ἀπαρνεῖσαι τὸ φῶς τὸ ὁποῖον κατεσκήνωσεν ἐν τῇ ψυχῇ σου ὡς ἰδικός σου ὁδηγός, ἄρα παραιτεῖσαι τῆς ἐλευθερίας σου. Ζυγὸς ὑπὸ οἰανδήποτε μορφῆν θὰ ἐπακολουθήσῃ θάπτου ἢ βράδιον ἀναποδράστως. Ἄπαξ αἱ σκέψεις σου εἶνε προϊόντα ξένης θελήσεως, ἡ ἰδική σου θέλησις ἀτονεῖ καὶ ἐνῶ προωρίσθης νὰ εἶσαι δημιουργὸς δυνάμει τοῦ στοχασμοῦ σου, καταπτάς νὰ γίνῃς δημιούργημα δυνάμει στοχασμοῦ ἄλλοτρίου. Ἡ ἐλευθερία σου αἶρεται καὶ γίνεσαι κατ' οὐσίαν κτῆμα παντὸς παρ' οὗ οἱ στοχασμοὶ σου ἐκπορεύονται. Ὁ ἐκτιμῶν τὴν ἀξίαν τῆς ἐλευθερίας ἐπιμελεῖται νὰ ἔχῃ καὶ νὰ ὁμολογῇ θέλησιν ἰδικὴν του, θέλησιν ἰθαγενῆ καὶ ἀδραν καὶ πάντες οἱ στοχασμοὶ του νὰ εἶνε προϊόντα αὐτῆς καὶ μόνης ἀφοσιούμενοι ἐν τούτοις ὄχι εἰς τὸ ἀτομικὸν ἀλλ' εἰς τὸ συνολικὸν συμφέρον. Τολμῶν νὰ διαφωνῇ, ὅταν γνησίως διαφωνῇ, καὶ τολμῶν νὰ ὁμοφωνῇ, ὅταν γνησίως ὁμοφωνῇ, ἀποκτᾷ τὴν ἀδρότητα ἐκείνην τοῦ στοχασμοῦ πρὸ τῆς ὁποίας πᾶσαι αἱ ὑλικάι συνθήκαι ὑποκύπτουσιν ἐπισημοποιοῦσαι τὴν ἐλευθερίαν του. Αὐτὸ εἶνε τὸ σάλπισμα τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος πρὸς τὴν Οἰκουμένην. Ὅσοι δὲν ἀπέκτησαν τὴν ἔξιν νὰ ἔχωσι θέλησιν ἰδίαν καὶ στοχασμοὺς ἰδίους θ' ἀφεθῶσιν ὀπίσω καὶ κατ' ἀνάγκην θὰ σβεσθῶσι καὶ θὰ ἐκλείψωσι, διότι ἡμέρας δουλείας ἢ Οἰκουμένη δὲν θὰ ἴδῃ πλέον. Οἱ δούλοι πιθανὸν νὰ εὕρωσι χῶρον ἐπὶ ἄλλου τινὸς πλανήτου, ὄχι ὁμῶς ἐπὶ τῆς Γῆς. Ὁ μόνος κλῆρος ὅστις θὰ ὑπολείπεται εἰς τοὺς μὴ ἀναπτύσσοντας ἰσχυρὰν θέλησιν θὰ εἶνε ἡ ἀπόσβεσις. Ὅχι πλέον ζυγός, ἀλλ' ἀπόσβεσις. Ἡ ἐλευθερία λοιπὸν εἶνε ζήτημα θελήσεως, καὶ ἐπειδὴ ἡ θέλησις ἐδρεύει εἰς τὸν ἐγκέφαλον, τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐπιμελείας καὶ χρησιμοποίησεως τοῦ ἐγκεφάλου. Αὐτὸ εἶνε τὸ ὄργανον τῆς γνώσεως. Ἐκαστος τὸ ἔχει ἐκ φύσεως χωριστά. Ἡ γνώσις τῆς ἀληθείας, καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς προκύπτουσα ἐλευθερία εἶνε ἐπομένως ἔργον ἐκάστης χωριστῆς θελήσεως. Ὁ ἐγκέφαλος εἶνε τὸ τηλέφωνον δι' οὗ ὁμιλεῖ εἰς ἕκαστον ἰδιαιτέρως ἡ Ἐπερτάτη Σοφία. Εἶνε ἐπομένως ἀνυπολογίστου σπουδαιότητος ἡ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων διὰ προσηκούσης ἀνατροφῆς καὶ παιδείσεως καὶ ἀκολουθῶς διὰ τῆς πείρας ἐπιμέλεια καὶ χρησιμοποίησις αὐτοῦ. Θετόντες τὸν ἐγκέφαλον εἰς ἀχρηστίαν παύομεν νὰ εἴμεθα κοινωνοὶ καὶ πράκτορες τῆς Ἐπερτάτης Σοφίας. Γυμνάζοντες αὐτὸν εἰς ὀμαλὴν λειτουργίαν γινόμεθα κάτοχοι παντοδυνάμου ὄργανου, δηλαδὴ ἐδραιούμεν τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν μας. Ἄλλη ἐγγύησις ἐλευθερίας δὲν ὑπάρχει εἰμὴ ἡ καλλιέργεια τοῦ ἐγκεφάλου, ἡ περιποίησις τοῦ φεγγίτου δι' οὗ ἀποκτῶμεν τὴν δέουσαν γνώσιν. Ἡ ἐλευθερία εἶνε κατάστασις τὴν ὁποίαν ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεώς της πρέπει νὰ ὀφείλωμεν εἰς τὸν ἑαυτὸν

μας, ἄλλως δὲν εἶνε ἀληθῆς ἐλευθερία. Οἱ ἄλλοι δὲν δύνανται νὰ μᾶς χρησιμεύσωσιν εἰμὴ μόνον ὅπως ἀναγνωρίσωσιν τὴν ἐλευθερίαν μας ἀπαξ προκηρυχθεῖσαν. Οὐδεὶς δύνανται νὰ προσθέσῃ σπιθαμὴν εἰς τὸ ἀνάστημά μας. Πᾶσα αὐξήσις αὐτοῦ ἐκπορεύεται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν ἑνδον. Εἶνε ἀποτέλεσμα ἰθαγενοῦς δυνάμεως. Ἐλευθερία ἄνευ ἰθαγενοῦς δυνάμεως δὲν ὑπάρχει. Πᾶσα δόσις εἰς ἡμᾶς ἐξωθεν ἄνευ ἰσοτίμου ἀπαδόσεως ὑφ' ἡμῶν ἐκ τῶν ἑνδον ἀντιπροσωπεύει ἓνα βαθμὸν μειώσεως τῆς ἐλευθερίας μας. Ἡ ἐλευθερία ἀπαιτεῖ ἀπόδοσιν ἐκ τῶν ἑνδον εἰς πᾶσαν δόσιν ἐξωθεν, καὶ διὰ τὴν γίνεταί ἡ ἀπόδοσις πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἰθαγενῆς δυνάμεις. Οὐσία τῆς ἐλευθερίας εἶνε ἡ νίκη. Νίκη σημαίνει κατίσχυσιν. Ἡ κατίσχυσις εἶνε ἐπακολούθημα τῆς ἰθαγενοῦς δυνάμεως τῆς ἀποκλειούσης τὴν ἀβελησίαν, ἡ δὲ δύναμις αὕτη εἰς οὐδὲν ἄλλο συνίσταται εἰμὴ εἰς τὴν ἐγρήγορσιν ἐκείνην ἣτις μᾶς ὑπενθυμίζει διηλεκτικῶς ὅτι ὁ νοῦς εἶνε κύριος τῆς ὕλης. "Ὅχι ἡ θέλησις τῆς ὕλης, ἀλλ' ἡ θέλησις τοῦ νοῦ, ὄχι ἡ θέλησις τοῦ ἄλλου ὡς πρὸς τὰ ἀφορώμενα ἐμέ, ἀλλ' ἡ θέλησις ἐμοῦ. Τοῦτο εἶνε *sons et origo* τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἂν δὲν εἴμεθα ἐλεύθεροι οὐδεὶς ἄλλος πλὴν ἡμῶν εὐθύνεται, ἀφοῦ ἡ πολῦτιμος δύναμις ἡ ἀποκλείουσα τὴν ἀβελησίαν κατοικεῖ ἐντὸς ἡμῶν. Ἡ ἀβελησία εἶνε τὸ στήρυγμα τῆς τυραννίας. Δυσφορεῖς κατὰ τῆς "παρούσης καταστάσεως πραγμάτων," ἀλλὰ τὴν θεωρεῖς ἀναπόφευκτον ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ ἀναμένεις κανένα Ἡρακλέα. Ἀναπόφευκτον θὰ τὴν θεωρῆς μέχρι τέλους ἐνόσφ δὲν ἀναγνωρίζεις τὴν ἰδιοσυστασίαν σου ὡς Ἡρακλέα, ὡς τὴν μόνην ἀνεξάντλητον πηγὴν σθένους. Μόλις ἀναγνωρίσης τοῦτο, ἡ παρούσα κατάστασις εἶνε πρῶγματι προσωρινή, ἄλλως διαιωνίζεται. Μόλις ἀφυπνισθῆς καὶ ἀντιληφθῆς ὅτι κέκτησαι ἐμφυτον τὴν δύναμιν ὅπως ὑπερικήσης πᾶν ἐμπόδιον καὶ πᾶν περιβάλλον, θὰ αἰσθανθῆς ὅτι εἶσαι ὄχι μόνον ὁ κύριος ἀλλὰ καὶ ὁ δημιουργὸς πασῶν τῶν συνθηκῶν καὶ περιστάσεων. Ἡ προσπάθεια ἦν θὰ διακεντηθῆς νὰ καταβάλῃς, αὕτη θὰ ἀναπτύξῃ τὴν ζωτικότητά σου τὴν τροφοδοτοῦσαν τὴν ἰθαγενῆ σου δύναμιν. Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς μεγίστης σπουδαιότητος ἦν κέκτηται ἡ ἐλευθερία διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ δι' ἕκαστον ἄτομον, εἶνε πολῦτιμον ἔργον ἡ ἔρευνα τῶν αἰτίων ἅτινα χαλαροῦσι καὶ τῶν αἰτίων ἅτινα κραταιοῦσι τὴν θέλησιν, ἀφοῦ αὕτη εἶνε ἡ βᾶσις τῆς ἐλευθερίας. Τὸ σθένος τῆς θελήσεως ἔχει ἄμεσον συνάφειαν πρὸς τὴν ὑγίαν τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ δὲν θὰ ἦτο καθόλου ῥητορικὴ ἔκφρασις νὰ εἴπῃ τις ὅτι ἡ ἐλευθερία εἶνε ἐν τῶν γνωρισμάτων τῆς ὑγείας, δεδομένου ἤδη ὄντος ὅτι ὑγεία εἶνε ἡ ἁρμονικὴ λειτουργία συμπάσης τῆς ἰδιοσυστασίας τοῦ ἀνθρώπου. Εἰδικῶς ἐντούτοις ἐξετάζοντες ὡδε ὡς παράγοντα τῆς ἐλευθερίας τὴν θέλησιν διακρίνομεν δύο κινδύνους μεταξὺ τῶν

ὁποίων δέον αὕτη νὰ οἰακοστροφηθῆ, ἵνα μὴ χαλαρομένη μειώσῃ τὴν ἐλευθερίαν μας. Ἡ ἡδονὴ καὶ ὁ φόβος εἶνε ἡ Σκύλλα καὶ ἡ Χάρυβδις. Ἡ μὲν σαγηνεύει, ἡ δὲ πτοεῖ καὶ ἡ οἰακοστροφῆσις δὲν εἶνε εὐκολος. Εἶνε ὁμως ἐφικτή. Πᾶν εἶδος ζυγοῦ καθ' οὗ δυσανασχετοῦμεν εἶνε ἀπλή ἐξωτερίκευσις, ἀντανάκλασις τοῦ ἐσωτερικοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν κλίνομεν ἢ ἔχομεν κλίνει ἕνεκα ἀσθενοῦς θελήσεως. Νομίζομεν ὅτι τυραννοῦμεθα ὑπὸ ἐξωτερικῶν περιστάσεων, ἐνῶ πρᾶγματι εἶνε ἡ φιληδονία ἢ ὁ φόβος ἢ ἀμφοτέρω ἅτινα ἐχάλκευσαν τὰς αἰλύσεις μας. Κατισχύσαμεν τῆς ἀπολαύσεως καὶ τῆς πτοήσεως; Πάντα τὰ ἄλλα προσκόμματα θ' ἀποδειχθῶσι σκιαί. Ἡ τρυφή αὕτη καθ' ἑαυτὴν εἶνε νόσος προσβάλλουσα τὴν θέλησιν ὡς φυλλοξήρα· ἐπίσης δὲ καὶ ὁ φόβος οὗ ἴδιον εἶνε νὰ μᾶς κἀμνη νὰ λησμονῶμεν τὰς ἐμφύτους γιγαντιαίας δυνάμεις μας. "Ὅπερ δὲ δεινότατον, ὑφίσταται ἀλληλεπίδρυσιν μεταξὺ αἰτίας καὶ ἀποτελέσματος. Ἡ Ζωὴ ἔχει τοὺς νόμους τῆς καὶ ἡ ἀθέτησις αὐτῶν φέρει ἀδυσωπήτως τὰ παθήματα ἐκεῖνα ἅτινα εἶνε τὰ ἰκανώτερα ὅπως μᾶς τοὺς ὑπενθυμίσουν γινόμενα μαθήματα. Ἡ τήρησις τῶν νόμων τῆς Ζωῆς εἶνε ἡ μόνη μέθοδος πρὸς οἰακοστροφῆσιν τῆς θελήσεως μεταξὺ τῆς σαγήνης καὶ τῆς ἀτολμίας. Μᾶς ἐφοδιάζει μὲ τὴν ἀναγκαίαν θετικότητα ἠθους ἣτις ἐξουδετεροῦ τὴν ἀρνητικότητα εἰς ἣν ἀπειλεῖ νὰ μᾶς ῥίψῃ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἡδυναθείας ἢ τοῦ τρόμου. Μᾶς θωρακίζει μὲ ἠθικὸν θάρρος καὶ μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι ὅπως οὐδὲν πρᾶγμα εἶνε τόσῳ ἄξιον ὥστε νὰ μᾶς σαγηνεύσῃ μέχρι δεσμεύσεως, οὕτω οὐδὲν πρᾶγμα εἶνε τόσῳ ἰσχυρὸν ὥστε νὰ πτοήσῃ τὴν ἀνθρωπίνην παντοδυναμίαν. Ὁ στοχασμὸς εἶνε δύναμις ἀπείρως ἰσχυροτέρα τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ δὲν ὑπολείπεται εἰμὴ νὰ γνωρίσῃ τοὺς νόμους τῆς καὶ ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ὑπαρξίν τῆς οἰοσδήποτε, ὅπως ἀναδειχθῆ δημιουργός. Γνωρίζων οὕτω ἑαυτὸν δεσπόζει πάντων τῶν συνδυασμῶν τοῦ βίου, καὶ αἰσθάνεται ὅτι εἶνε ἐπιτομή, ἀνακεφαλαίωσις τοῦ σύμπαντος. Δρῶν ὀπισθεν τοῦ ἐγκεφάλου ὁ στοχασμὸς προκαλεῖ δονήσεις καὶ ἐξωτερικεῦται εἰς δημιουργήματα. Οὕτω τις ἐκπροσωπεῖ καὶ ἀναπαριστᾷ τὴν μεγαλειότητα, τὴν αὐτονομίαν καὶ τὴν αὐτοβουλίαν τοῦ Νοῦ, οὕτως εἶνε κύριος τῆς θελήσεώς του καὶ ἔχει κρῖτος ἐπὶ τῆς φύσεως. Μόνον ἄρα ὡς ἀναπόδραστος ἐπακολούθημα τῆς καλλιέργειας καὶ εὐστόχου χρησιμοποίησεως τοῦ ἐγκεφάλου κατορθοῦται ἀήττητος ἢ ἐλευθερία, ἀτομικὴ τε καὶ κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ καὶ ἐθνικὴ.

Ὁ πλοῦτος πάσης χώρας βέει εἰς τὰς φλέβας τῶν κατοίκων τῆς — ῥῶσκιν.

Βλέπω μὲ τοὺς ἰδικούς μου ὀφθαλμούς, ἀντιλαμβάνομαι μὲ τὸ ἰδικόν μου πνεῦμα, ὄχι μὲ τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὸ πνεῦμα ἄλλου, ἔστω καὶ τοῦ προσφιλεστάτου. Ἐμερσον.

Τίμα πάντα. Ἴδου ἐν δυσὶ λέξεσιν ὕλος ὁ Χριστιανισμός. Βασίλειος.

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ.

Ὁ θεσμός τοῦ Πανεπιστημίου ὀφείλει τὴν γένεσίν του εἰς τὰς Συντεχνίας τῶν Ἐργατῶν αἰτινες κατὰ τὸν 13^{ον} αἰῶνα προέκυψαν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην ὑπὸ τὴν ὄθησιν τοῦ συνεταιριστικοῦ ἀλληλεγγύης πνεύματος ὅπερ αἴφνης ἐνεφυσήθη εἰς τὸν κόσμον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ὁ ὀργανισμὸς τῶν Συντεχνιῶν ἐχρησίμευσεν ὡς ὑπόδειγμα τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν φιλομαθῶν ὀμίλων. Ἡ εἰσβολὴ τῶν βαρβάρων εἶχεν ἐξαφανίσει πᾶν ἔχνος τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος τῆς Ῥώμης καὶ τῶν ἑλληνικῶν Σχολῶν, σχεδὸν δὲ πλήρες διανοητικὸν σκότος ἐκάλυπτε τὴν βορειοδυτικὴν Εὐρώπην κατὰ τὸν 7^{ον} αἰῶνα. Περὶ τὰ μοναστήρια καὶ τοὺς μητροπολιτικοὺς ναοὺς ἀνεφάνησαν τὰ πρῶτα χριστιανικὰ σχολεῖα καὶ αὐτὰ παρείχον ὅλην τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν χρόνων ἐκείνων—ἀρκετὰ περιωρισμένην—μέχρις οὐ, τρόπον τινα αὐτομάτως, ἐξ ἀντιδράσεως πρὸς τὴν κρατοῦσαν ὀπισθοδρομικότητα, ἐβλάστησεν ἡ ἰδέα τοῦ Πανεπιστημίου. Πᾶσα μάθησις μέχρι τότε ἐθεωρεῖτο ἀνωφελὴς διότι ἡ Χριστιανωσύνη ἐπίστευεν ὅτι θὰ ἐπήρχετο τὸ τέλος τοῦ κόσμου κατὰ τὸ ἔτος 1000. Πράγματι ἐπῆλθε τὸ τέλος τοῦ κόσμου, διότι ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μυστηριώδης τις δύναμις φαίνεται ἀναπτέρωσασα τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς μαθήσεως. Ἡ ἀνθρωπότης τὸν 10^{ον} αἰῶνα ἠσθάνθη νέους παλμούς. Νέοι στοχασμοὶ ἐπέβαλον νέας μεθόδους καὶ τὰ πρῶτα Πανεπιστήμια προέκυψαν, δυνάμει τοῦ νόμου καθ' ὃν ἡ παροχὴ εἶνε πάντοτε ἴση πρὸς τὴν ζήτησιν, ὡς ἐνσάρκωσις τῆς διανοητικῆς ἐκείνης ἐπαναστάσεως. Πόθεν ὁ πρῶτος σπινθὴρ ὁ ζητήσας τὸ Πανεπιστήμιον ὡς σάρκα του εἶνε πρόβλημα ἀμφισβητούμενον. Φαίνεται ὁμοίως πιθανὸν ὅτι συστηματικὴ διδασκαλία τῶν νόμων τῆς Ἑλλάδος ἐγένετο ἐν Σαλέρνῳ τῆς Ἰταλίας ἤδη ἀπὸ τοῦ 8^{ου} αἰῶνος, ἢ ἀπὸ τοῦ 7^{ου} ὡς τινες ἰσχυρίζονται. Οὐδεὶς ὁμοίως γνωρίζει πῶς προέκυψεν αὐτή. Ὁ πέπλος τοῦ μυστηρίου καλύπτει πᾶν ὅ,τι προηγήθη τῆς ἐμφανίσεως ἐκεῖ δύο ἢ τριῶν ἀτόμων ἐξηγούντων τὰ ἔργα τοῦ Ἰπποκράτους καὶ τοῦ Γαληνοῦ, ὧν λατινικὴ μετάφρασις ὑπῆρχε πρὸ τοῦ 6^{ου} αἰῶνος. Δὲν εἶνε ἐντούτοις ἀπίθανον νὰ ἐπέδρασαν αἱ περὶ ἰάσεως γνώσεις τῶν Σαρακηνῶν ἴσως δὲ καὶ ἄλλων λαῶν. Τὸ Σαλέρνον ἦτο κέντρον διεθνούς συναντήσεως, ἢ δὲ παράδοσις ὅτι τὴν ἐκεῖ ἰατρικὴν Σχολὴν ἴδρυσαν εἰς Ἀραβίαν, εἰς Ἰουδαίους, εἰς Ἕλληνας καὶ εἰς Ῥωμαίους καίτοι ἀστήρικτος θὰ ἔχη ὑποστάθμην τινα ἀληθείας. Ἐντούτοις τὸν 10^{ον} αἰῶνα τὸ Σαλέρνον ἐκτίσαστο παγκόσμιον φήμην ὡς δαψιλῆ ἐπιπέδον ἰάματα. Ἐκατὸν πενήντα ἔτη παρήλθον πρὶν προκύψῃ δεύτερον Πανεπιστήμιον—τὸ τῆς Βουωνίας—καὶ διακόσια ὀγδοήκοντα πρὶν ἀναφανῆ τρίτον—τὸ τῶν Παρισίων. Τὸ Σαλέρνον οὕτω ὑφούται ὡς ἀπώτατος ἀπομεμονωμένος φάρος ἀγωνιζόμενος

νὰ διαλύσῃ τὸν διανοητικὸν ζόφον τοῦ αἰῶνος, καὶ τὸ φῶς ὅπερ ἔδωκε γένεσιν εἰς τὸν θεσμόν τοῦ Πανεπιστημίου ἔσχευεν ὡς ζῶσαν γενέτειραν αὐτοῦ ἰδέαν, τὴν φιλοσοφίαν τῆς ἰάσεως. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 11^{ου} αἰῶνος εὐρίσκομεν ἀναθρώσκον τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βουωνίας μὴ ἀναγνωρισθὲν ἐπισήμως εἰμὴ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 12^{ου} αἰῶνος. Κατὰ πρῶτον ἐνέβαλεν εἰς φόβους τὴν Ἐκκλησίαν ἥτις τὸ ἐθεώρησεν ὑποπτον καὶ ἐπικίνδυνον διότι αἱ σπουδαὶ εἰς ἃς ἠσχολοῦντο οἱ ἐκεῖ συρρέοντες ἦσαν τὰ νομικὰ καὶ ἡ διαλεκτικὴ. Οἱ ἄνθρωποι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἰσχυρότατα ἠσθάνθησαν ὅτι αἱ πνευματικαὶ ἀλήθειαι δύνανται νὰ γίνωσι καταληπταὶ μόνον διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν συλλογιστικῶν λειτουργιῶν τῆς διανοίας. Ἐντεῦθεν προέκυψαν φοβερὰ θεολογικὰ λογομαχία ἐν Παρισίοις ἔνθα ἀληθὴς λογικομανία κατέλαβε πάντας καὶ ἔνθα ὁ Ἀβελάρδος ὑπῆρξεν ὁ πρόδρομος τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων. Καὶ τὰ ἐν Παρισίοις διδακτικὰ κέντρα ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ὡς φυτῶρια ἀνατρεπτικῶν ἰδεῶν—ὑποπτα καὶ ἐπικίνδυνα—καὶ μόνον μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας ἀνεγνωρίσθησαν ἐπισήμως ὡς Πανεπιστήμιον ἐν ἔτει 1231. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἤρχισαν νὰ ὀργανοῦνται ὡς Πανεπιστήμιον τὰ ἐν Ὁξφόρδῃ διδακτικὰ κέντρα καὶ οὕτω κατὰ τὸ πρότυπον τῶν Παρισίων καὶ τῆς Βουωνίας προέκυψε τὸ ἐνταῦθα Πανεπιστήμιον. Ἰπύστασιν ὀργανικὴν ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ ἀρχομένου τοῦ 13^{ου} αἰῶνος, ἀλλ' ὁ σπόρος εἶχε ριφθεῖ πολὺ πρότερον ὑπὸ δύο ἢ τριῶν ξένων ἐλθόντων ὅπως ἐξηγήσωσι τὸ νόημα τῶν Γραφῶν καὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου. Ἡ πόλις, ἥς τὸ ὄνομα δύναται νὰ μεταφρασθῆ Βόσ-πορος (Ox-ford), ἦτο ἱστορικὴ πρὸ αἰώνων ὡς τόπος ἐθνικῶν συνελεύσεων. Ὁ ὀργανισμὸς τοῦ Πανεπιστημίου εἶνε μέχρι σήμερον οἷος ὑπῆρξεν ἀπ' ἀρχῆς, δηλαδὴ ὀμοσπονδιακὸς σύνδεσμος πολλῶν αὐτονόμων ὀμίλων ὧν ἕκαστος ἔχει ἴδιον μέγαρον, ἴδιαν περιουσίαν καὶ ἴδιον κανονισμόν. Ἡ ὀλομέλεια αὐτῶν εἶνε τὸ Πανεπιστήμιον διὰ ταύτην ἐπομένως δὲν ὑπάρχει ἴδιον μέγαρον. Ἡ λέξις Universitas οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ ὀλομέλειαν, ὄχι πανδιδακτήριον ὡς πολλοὶ φρουοῦσιν. Universitas τὸν 13^{ον} αἰῶνα ἐκαλεῖτο ὁ λαός, ἐπίσης δὲ καὶ ἐκάστη ὁμὰς ἀνθρώπων. Ὅμὰς ἐργατῶν συνησπισμένων χάριν ἀμοιβαίας προστασίας πρὸς ἐκμάθησιν καὶ ἐνάσκησιν μιᾶς τέχνης ἐκαλεῖτο Συντεχνία ἢ Ὀμοτεχνία. Ὅμὰς φιλερένων συνησπισμένων χάριν ἀμοιβαίας προστασίας ἐκαλεῖτο Σχολή. Τῆς ἀμοιβαίας προστασίας εἶχον ἀνάγκην οἱ σπουδασταί, διότι ἦσαν ἀλλοδαποὶ ἐν ταῖς πόλεσιν εἰς ἃς συνέρρεον πρὸς ἀπόκτησιν γνώσεως, καὶ οἱ ἀλλοδαποὶ κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους δὲν ἔχαιρον τὰ δικαιώματα τῶν ἰθαγενῶν. Γενναϊόδωρος τις ἰδιώτης ἢ ἡγεμὼν ἐπροθυμοποιεῖτο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ ἰδρῦν ἐν Συμβιωτήριον (Col-

lege) ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὁ ὄμιλος (College) τῶν διδασκόντων καὶ διδασκομένων συνεβίου ἀδελφικῶς καὶ ἀδαπάνως συνωδὰ πρὸς καινισμόν ὑπὸ τοῦ ἰδρυτοῦ ὀριζόμενον. Οἱ διδασκόμενοι ἐγίνοντο διδάσκοντες διὰ τοῦ κύρους τῆς ὀλομελείας καὶ οὕτω τὰ Πανεπιστήμια ηὔξάνοντο καὶ ἐπληθύνοντο καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην. Ὁ ἀρχαῖος ὄργανισμὸς ὅμως οὐδαμῶς διασφύζεται εἰμὴ εἰς τὰ δύο ἀγγλικά τῆς Ὁξφόρδης καὶ τῆς Κανταβρυγίας. Μόνον ὅτι σήμερον δὲν εἶνε ἀδάπανος ἡ οἰκησις ἐν Συμβιωτηρίῳ. "Ὅπως ἐν ἀρχῇ ἡ γένεσις τῶν Πανεπιστημίων ἐπῆλθεν ὡς ἐνσάρκωσις τῆς διανοητικῆς ζωῆς τοῦ 10^{ου} αἰῶνος οὕτω μετὰ πεντακόσια ἔτη τὴν διανοητικὴν ζωὴν καὶ ἐπανάστασιν τοῦ 15^{ου} αἰῶνος ἠκολούθησε ριζικὴ μεταρρυθμίσις τοῦ πανεπιστημιακοῦ συστήματος. Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἐγείνεται ἐτι εὐρύτερον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἣν καλοῦμεν Ἀναγένεσιν ἢ Νέαν Μάθησιν, δηλαδὴ πρὸ πεντακοσίων ἐτῶν, καὶ τὸ πανεπιστημιακὸν σύστημα ἐδέησε νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς εὐρύτερας συλλήψεις. Ἐνταυτῷ ὅμως μέγα μέρος τοῦ μηχανισμοῦ ὅστις χαρακτηρίζει τὸν θεσμόν τοῦ Πανεπιστημίου ἐξηφανίσθη. Τὸ ὁμοσπονδιακὸν σύστημα ἐξέλιπεν ἐν Παρισίοις περὶ τὸ τέλος τοῦ 16^{ου} αἰῶνος καὶ ἀναφέρεται ὅτι τεσσαράκοντα Συμβιωτήρια ἐν μετὰ τὸ ἄλλο ταχύτατα ἠρημώθησαν. Βραδύτερον ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις ἐξερρίζωσε τέλεον τὸ ἀρχαῖον πανεπιστημιακὸν καθεστὸς ἐν Γαλλίᾳ, ἐνθα πάντα τὰ Πανεπιστήμια κατηργήθησαν καὶ νέα ἐδημιουργήθησαν ἐκπαιδευτικὰ κέντρα. Οὐκ ὀλίγα γερμανικὰ Πανεπιστήμια ἐξέλιπον πρὸ ἐνὸς αἰῶνος, ἀλλ' ἀνέθορον τὰ τρία σπουδαιότατα, τοῦ Μονάχου, τοῦ Βερολίνου καὶ τῆς Βόννης, τὰ συντελέσαντα (ἰδίως τὸ βερολινεῖον) εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς Γερμανίας. Τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ βερολινεῖου Πανεπιστημίου εἶνε ὅτι θεμελιωθὲν ἀπέκρουσε πᾶσαν δέσμευσιν εἰς δόγματα καὶ ἐκήρυξεν ὡς ἀποκλειστικὴν αἰγίδα τοῦ τὴν ἐρευνᾶν τῆς ἀληθείας. Ἡ ἐπίδοσις αὐτοῦ εἶνε ἀνεφάμιλλος καὶ ἡ πρόοδος τοῦ ἐντὸς γενεᾶς ὄντως καταπληκτικὴ. Τῆς Ὁξφόρδης καὶ τῆς Κανταβρυγίας χαρακτηριστικὸν εἶνε ὅτι διέσωσαν τὰ τρία οὐσιώδη στοιχεῖα τῆς πανεπιστημιακῆς ιδέας, δηλαδὴ τὴν προσωπικὴν ἀναστροφὴν μεταξὺ διδασκόντος καὶ διδασκομένου, τὸ ὁμοσπονδιακὸν πολλῶν αὐτονόμων Συμβιωτηρίων καὶ τὸν συνδυασμὸν τῆς διανοητικῆς μετὰ τῆς ἠθικῆς καὶ σωματικῆς ἀναπτύξεως. Σήμερον ζῶμεν ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν νέα ἐπανάστασις ιδεῶν φαίνεται συντελουμένη καὶ τὸ πανεπιστημιακὸν σύστημα δὲν δύναται ἀλλ' ἢ νὰ διαμορφωθῇ κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ εὐρυνθέντος πνεύματος τῆς ἐποχῆς μας. Πράγματι δὲ ἡ τάσις εἶνε ὄρατὴ ἀπὸ τῶν ἐτῶν παντοῦ, ἀλλ' ἰδίως ἐν Ἀμερικῇ, ἧς τὰ πανεπιστήμια ἀριθμοῦνται κατὰ ἑκατοντάδας καὶ φαίνονται προωρισμένα διὰ τὰς νέας συλλήψεις.

ΠΡΟΦΗΤΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΥ. Α΄. ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ.

Τὸν Πλούταρχον γνωρίζουν οἱ πλείστοι ἀπὸ τοὺς Παραλλήλους Βίους του, ἀλλ' ὀλίγοι τὸν γνωρίζουν ἀπὸ τὸ σύγγραμμά του τὸ καλούμενον Ἠθικά ἐνθα συγκεντρῶνται αἱ πρῶται ἀπαρχαὶ τοῦ ἀνθρωπιστικοῦ πνεύματος ὅπερ τόσῳ ἀκατασχέτως ἐν τοῖς χρόνοις ἡμῶν κερδαίνει ἔδαφος. Ἀλλὰ καὶ τῶν Παραλλήλων Βίων τὸ θέλημα ἀναμφιβόλως συνίσταται εἰς τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ἀν καὶ τοῦτο δὲν διατυπῶνται ἐκεῖ ῥητῶς, ἀλλὰ διαθέει τὴν συγγραφὴν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ὁράτου. Βιογραφῶν τὸν Κάτωνα ὁ Πλούταρχος δὲν ὀκνεῖ νὰ καυτηριάσῃ τὴν ἀστοργίαν του καίπερ ἄλλως μετὰ δαψιλείας ἐξυμῶν τὰς ἀρετὰς του. Ἴδου τί λέγει περὶ τοῦ ἐνδόξου κήνσορος. "Μεταχειρίζεται τοὺς ὑπηρέτας του ὅπως καὶ τοὺς ἵππους του καὶ τοὺς βόας του. Τοὺς ῥίπτει εἰς τοὺς δρόμους ἢ τοὺς πωλεῖ ὅταν γηράσουν, ὡσανεὶ μὴ ὑπῆρχεν ἄλλος δεσμὸς μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ ἀνθρώπου εἰμὴ μόνον τὸ συμφέρον ἢ ἡ ἀνάγκη. Βεβαίως καλωσύνη καὶ φιλία ὀφείλεται εἰς πάντα τὰ ὄντα. Ὁ ἀληθῶς γενναῖος ἀνθρώπος ἀγαπᾷ τοὺς ἵππους του καὶ τοὺς βόας του καὶ ὅταν ἀκόμη τοῦ γίνωσιν ἄχρηστοι. Ἦτο εὐγενὴς πράξις ἐκείνη τῶν Ἀθηναίων οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ ἐπερατώθη ὁ ναὸς τοῦ Ἐκατομπέδου ἀπήλλαξαν τοῦ λοιποῦ πίσις ἐργασίας τὰ ζῶα ἅτινα συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνεγερσίαν του. Τὰ ἔμψυχα ὄντα δὲν εἶνε ὑποδήματα ἢ ἐπιπλά καὶ ἀν θέλωμεν νὰ συνειθίσωμεν οὕτως ὥστε νὰ εἴμεθα ἡμεροὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, πρέπει πρῶτον νὰ ἐνασκήσωμεν τὴν ἔξιν τῆς ἡμερότητος πρὸς τὰ ζῶα. Κατ' ἀνάγκην θὰ γίνωμεν φιλόφρονες ἀπαξ γίνωμεν φιλόσοφοι. Ἀλλ' ὁ Κάτων δὲν ἐνήσκησε ποτὲ αὐτὴν τὴν ἀρετὴν. Ὅταν ἦτο Ἰππᾶτος ἐγκατέλειψε, μᾶς πληροφορεῖ, τὸν ἵππον του ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐνθα ἐπολέμει, διὰ νὰ ἀπαλλάξῃ τὸ δημόσιον ἀπὸ τὰ ἐξοδα τῆς μεταφορᾶς. Αὐτὸ εἶνε μικρότης, ὄχι μεγαλείον ψυχῆς". Ἐν τοῖς Ἠθικοῖς του στιγματίζων τὴν βάρβαρον ἔξιν ἣτις ἐπεκράτησεν ὑπνωτίσασα τοὺς ἀνθρώπους οὕτως ὥστε νὰ νομίζωσιν ὅτι δὲν δύνανται νὰ ζήσουν ἐὰν δὲν τρέφονται μὲ τὰς νεκρὰς σάρκας τοῦ ζῴου, δίδει τὸν λόγον εἰς τὰ θύματα τῆς ἀνθρωπίνης λαιμαργίας ὡς ἐξῆς. "Εἰσθε εὐτυχεῖς σεῖς οἱ ἀνθρώποι οἵτινες ἡμπορεῖτε νὰ καλλιεργήτε τὴν Γῆν καὶ νὰ ἔχετε πᾶν ἀγαθόν. Ἡμᾶς τὰ ζῶα ποῖος θεὸς δύναται νὰ μᾶς μεμφθῇ ἐὰν ἐσυνειθίσωμεν (καίτοι ὄχι ὄλα) νὰ ζῶμεν διὰ τοῦ φόνου; Σεῖς περιφρονοῦντες τὴν θεὰν τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ (τὴν Δήμητραν) ἀπορρίπτετε τὰ δῶρα της καὶ ὡς μανιακοὶ μᾶς σφάζετε πίνοντες τὸ αἷμα μας, μολύνοντες τὴν ψυχὴν σας καὶ οὐδόλως κινούμενοι εἰς οἶκτον ἀπὸ τὰς κραυγὰς μας καὶ ἀπὸ τὰς ἰκεσίας μας."

ΕΡΕΥΝΗΜΑΤΑ.

Ο ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΚΑΙ Η ΨΥΧΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Σπανίως δραματική παράσταση προκάλεσε τόσον ενδιαφέρον ὅσον ἡ δραματοποιηθεῖσα Ὀδύσσεια παριστανόμενη ἐν Λονδίῳ καθ' ἑκάστην ἀπὸ τριμηνίας. Πλείσται ὅσαι κρίσεις ἐγράφησαν καὶ γράφονται καὶ ἡ κοινὴ ὁμολογία εἶνε ὅτι τὸ ἀγγλικὸν θέατρον ἀπέκτησεν ἐν ἀριστούργημα. Ἐκ τῶν πολλῶν περὶ αὐτοῦ δημοσιευθέντων ἰδιαιτέρως μᾶς ἐφέλκεσε τὴν προσοχὴν ἐν ἐμβριθῆς ἄρθρον τοῦ κ. D. Hogarth πρώην διευθυντοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις βρετανικῆς ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς. Ὁ κ. Hogarth ἐξαιρεῖ τὰ ἔργον ὑπὸ τε ἐποψίῳ ποιήσεως καὶ παραστάσεως ἀλλὰ προβάλλει ὅτι δι' αὐτοῦ δὲν ἀνεδείχθη τὸ κατὰ τὴν πεποιθήσιν τοῦ Ἀριστοτέλους ἐμπεριεχόμενον ἐν τῇ Ὀδυσσειᾷ δράμα, διότι οὔτε ὁ ποιητὴς Phillips οὔτε ὁ ἠθοποιὸς Tree ἐσκέφθησαν ὅτι ὁ ὁμηρικὸς Ὀδυσσεὺς εἶνε ἀλληγορία τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ ὄχι ἀπλῶς ἥρωας τις τῆς παραδόσεως. Τῷ 1591 ἐδραματοποιήθη πάλιν τὸ ἔπος καὶ παρεστάθη ἐν Ὁξφόρδῃ, ἀλλ' ἡ σημερινὴ παράστασις ἔφερε κατὰ ἓνα βαθμὸν ὑψηλότερα τὸν χαρακτήρα τοῦ Ἰθακησίου ἀνακτος. Τότε ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν μόνον αἱ ἐν Ἰθάκῃ σκηναὶ μετὰ τὴν εἰκοσαετῆ περιπλάνησιν, ἀλλ' ὁ Φίλλιψ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὰς δεινὰς δοκιμασίας ἃς ὁ Ὀδυσσεὺς ὑπέστη. Τοῦτο θ' ἀποτελέσῃ νύξιν εἰς μέλλοντά τινα δαιμόνιον νοῦν ὅστις θὰ δυνηθῇ νὰ καταδείξῃ ἡμῖν τὸν Ὀδυσσεῖα ὡς τύπον τοῦ ἀνθρωπίνου Γένους, οὐ τὸ μαρτύριον, τὴν ὑπομονὴν καὶ τὸν θρίαμβον ἢ ὁμηρικὴ διάνοια τόσῳ θαυμασίως συνέλαβε καὶ διεξήγησεν. "Ἐπὶ τὴν γοητείαν τῆς Καλυψοῦς, λέγει ὁ κ. Hogarth, τῶν λωτοφάγων καὶ τῆς Κίρκης, ἐν κινδύνῳ παρὰ τοῖς ἀνθρωποφάγοις Λαιστρυγόσι καὶ τῷ ἀνθρωποφάγῳ Κύκλωπι, σαγηνευόμενος ὑπὸ τῶν Σειρήνων, ἀπειλούμενος ἀπὸ τὴν Χάρυβδιν καὶ ἀπὸ τὴν Σκύλλαν, περιδινούμενος ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν εἶνε ἀνθρώπος, ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος, ὀρθούμενος μέγας μεγαλωστί ἐν μέσῳ τῆς ἀτμοσφαίρας τῶν στοιχείων. Ἡ πᾶσα δημιουργία κινεῖται ἐν ἀναφορᾷ πρὸς αὐτόν. Πρὸς αὐτὸν αἱ δυνάμεις τοῦ πονηροῦ ἐφιστῶσι τὴν προσοχὴν των καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκδηλοῦται ἡ Ἐπερτάτη Σοφία καὶ ἡ μέριμνα τῶν Δυνάμεων τοῦ Ἀγαθοῦ." Ἡ Ὀδύσσεια εἶνε μίαν τῶν ὀλίγων ἀλληγοριῶν τῆς σταδιοδρομίας τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τῆς οἰακοστροφῆσεως αὐτοῦ διὰ μέσου κινδύνων, ἀποτελεῖ δὲ προφητείαν τοῦ θριάμβου ἡμῶν διὰ τῆς δυνάμεως τῆς γνώσεως καὶ τοῦ στοχασμοῦ. (Παράβαλε Δρακούλη Φῶς ἐκ τῶν ἔνδον 1893 σελίς 105.)

Η ΕΡΓΑΤΡΙΑ.

"Ὅπου δῆποτε ὁ πολιτισμὸς προχωρεῖ ἀναπτύσσονται μεγάλα βιομηχανικὰ κέντρα καὶ ἐν τῶν

σπουδαιότερων κοινωνικῶν ζητημάτων εἶνε: πῶς νὰ βελτιωθῇ ἡ θέσις τῆς γυναικὸς ἢς ἡ ζωτικότης χρησιμοποιεῖται εἰς τὰ διάφορα ἐργαστήσια ὑφαντουργίας, ψαθοπλεξίας, ραπτικῆς κλπ. Παρατηρήθη ὅτι ἡ κατάστασις τῆς γυναικὸς ἐκπίπτει πανταχοῦ ἔνθα ἡ βιομηχανία ἀναπτύσσεται. Τὸ πρόβλημα ἐπομένως εἶνε οἰκονομικῆς βάσεως ἢ δὲ λύσις τοῦ δέου νὰ ἐπιδιωχθῇ εἰς τὴν ῥίζαν. Ἡ ἱστορία διδάσκει ὅτι ὅσκις πεφωτισμένη τις δυσαρέσκεια κατὰ τῶν κρατουσῶν συνθηκῶν ἐνετυπώθη ἐγκαίρως, τὰ κακῶς ἔχοντα ἐβελτιώθησαν ἀνευ τραγικῶν ἐξεγέρσεων. Τῶν βιομηχανικῶν ἐργαστησίων πάντοτε σκοπὸς κύριος εἶνε τὸ κέρδος καὶ εἰς ἐξυπηρέτησιν τοῦ σκοποῦ τούτου ἐπιβάλλονται κανονισμοὶ εἰς τὰς νεαρὰς ἐργατρίδας δυσβάστακτοι. Ταυτοχρόνως ἐκεῖ ὅπου γίνονται ἐπισκέψεις ἐπιθεωρητῶν αἱ νέαι διδάσκονται παντοειδῆ μέσα ἀπάτης ἵνα ὁ ἐπιθεωρητὴς ἀποκομίσῃ καλὴν ἐντύπωσιν. Ταχέως αἱ ἐργάτριαι συνειθίζουσι εἰς ὅλα ταῦτα, ἀλλ' ἐδῶ ἀκριβῶς ἔγκειται τὸ κακόν. Ἐσωτερικῶς ἡ ψυχὴ των εἶνε πλήρης ἀγανακτήσεως, ἀλλ' ἐξωτερικῶς κρίνουσι καλὸν καὶ σκόπιμον νὰ συμμορφοῦνται. Τὸ ἐκφυλιστικὸν καὶ ἐξαχρειωτικὸν ἀποτέλεσμα ἐντεύθεν εἶνε πρόδηλον. Ἐν τῇ καρδίᾳ των θεωροῦσι εὐτελεῖ καὶ ἀξιοκαταφρόνητα τὰ διάφορα στρατηγήματα τῶν κυρίων των ἀλλ' ἐνταυτῷ κλίνουσι ἀνεπαισθήτως εἰς τὸ ν' ἀποθαυμάζωσι τὴν εὐφυίαν ἣτις τὰ ὑπαγορεύει. Τὴν εὐφυίαν αὐτὴν θὰ τὴν διδάξωσιν ἡμέραν τινα εἰς τὰ τέκνα των. Ἐκεῖνο ἄρα τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖται πρὸς διάσωσιν τῆς ἐργατρίδας εἶνε νοήμων τις διδασκαλία εἰς αὐτὰς ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς ὅτι δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ διακυβεύωσι τιμαλφῆ συμφέροντα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ των χάριν ὀλίγων δραχμῶν. Μία ἀδελφότης ἐκ γυναικῶν οἰκονομικῶς ἀνεξαρτήτων ἠδύνατο νὰ ἐξουδετερώσῃ διὰ λελογισμένης διδαχῆς τὴν ἀξιοθρήνητον ἐπίδρασιν τῶν ἐργαστασιάρχων ἐπὶ τῆς νεαρᾶς ἐργατρίδας. Ὅλοι εἴμεθα ὑπεύθυνοι ἐνόσῳ ἀφίνεται ὁ κερδοσκοπὸς νὰ ὑπονομεύῃ τὴν εὐημερίαν τῶν μελλουσῶν γενεῶν.

Ο ΘΕΙΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ.

Τὸ περὶ Πανεπιστημίου ἄρθρον τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ τοῦ μηνὸς τούτου δεκνύει ἀκροθυγῶς τὴν γένεσιν τῆς πανεπιστημιακῆς ιδέας καὶ πῶς ὁ δέκατος τρίτος αἰὼν ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τοῦ θεσμοῦ. Ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ἦτο ἡ γενέτειρα τοῦ καθ' ἡμᾶς πολιτισμοῦ καὶ ὁμως πόσῳ φαίνεται ἀπωτάτη καὶ ἀποκεχωρισμένη ἀφ' ἡμῶν. Μολαταῦτα ἡ κατανόησις τοῦ πνεύματος αὐτῆς ἐπιβάλλεται ὑπὸ παντὸς ὅστις ἐνδιαφέρεται νὰ συλλάβῃ ὀρθὴν ἀντίληψιν τῶν ζητημάτων τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος. Νομίζω ὅτι πρὸς τοῦτο δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ μελέτη καρποφορωτέρα τῆς Θείας Κωμῆδίας. Ὁ Δάντης εἶνε ὁ ἀληθὴς ἀντιπρόσωπος τοῦ Μεσαιῶνος, ὁ διερμηνεὺς τῶν ιδεῶν αἰτίας ἐπρυ-

τάνευον τότε, ὁ ὀδηγὸς πάσης ἐρεύνης σχετιζομένης μὲ τὴν μεσαιωνικὴν θρησκείαν τῆς ἀνθρωπότητος ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀντίληψιν ἣν περὶ τοῦ Σύμπαντος τείνει νὰ διατυπώσῃ ὁ αἰὼν εἰς ὃν εἰσήλθομεν. Πᾶσα ἐποχὴ τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας φαίνεται συζευγνυμένη μὲ ἓνα νοῦν χαρακτηριστικόν, καὶ τὸ προῖόν τοῦ γάμου τούτου διαμένει πρὸς πληροφориαν τῶν μεταγενεστέρων. Τοιοῦτον εἶνε τὸ ἀθάνατον βιβλίον τὸ συγκείμενον ἀπὸ τὰ ἄσματα τῆς Κολάσεως, τοῦ Καθαρτηρίου καὶ τοῦ Παραδείσου. Μία ἐπισταμένη μελέτη αὐτοῦ τοῦ βιβλίου δύναται νὰ δόσῃ ἰδέαν περὶ τοῦ Μεσαιῶνος σαφεστέραν παρ' ὅσον μακροχρόνιοι σπουδαῖ ἱστορικῶν συγγραμμάτων. Εἶνε οὐσιῶδες νὰ ἐνυσηθῇ ὁ Μεσαιῶν διότι κέκτηται χαρακτήρα ὅλως ἴδιον ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἐξελίξει. Οἱ ἄνθρωποι ἐσκέπτοντο τόσῳ διαφορετικὰ ἀπὸ ἡμᾶς. Ἐἶχον συγκεχυμένας ἰδέας περὶ πραγμάτων ὧν ἡ ἀκριβὴς γνῶσις κρίνεται σήμερον ἀπαραίτητος. Ἀλλ' ὁ Δάντης μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ Μεσαιῶν εἶχε καὶ σοφοὺς μολαταῦτα, ὅπερ δὲ σπουδαῖον ἀντιλαμβανόμεθα ἐξ αὐτοῦ ὅτι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ γνῶσις καὶ ἡ θρησκεία ἐθεωροῦντο παράλληλοι καίτοι ἐστογματιζέτο ὡς ἀμάρτημα νὰ ἔχῃ τις γνώμην διάφορον ἀπὸ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς. Ἡ στάσις τοῦ Δάντου ἀπέναντι τοῦ θείου εἶνε ἐξόχως διδακτικὴ. Ἡ ἀφοσίωσις του εἰς τὴν Ἐκκλησίαν οὐδόλως τὸν ἐμπόδιζεν ἀπὸ τοῦ νὰ καυτηριάξῃ τὴν οἴησιν καὶ μισαλλοδοξίαν τῆς ἐποχῆς του χωρὶς νὰ φοβῆται οὔτε κοσμικὴν οὔτε πνευματικὴν ἀύθεντιαν.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΙΔΕΩΝ.

Εὐρέαι συζητήσεις γίνονται ἀπὸ τινος χρόνου περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Θεάτρου καὶ οὐκ ὀλίγα ἐλέχθησαν ἀστόχως. Ὅτι τὸ Θεάτρον διδάσκει δὲν εἶνε ἀμφιβολία, ἀλλ' ἡ διδασκαλία του εἶνε ἔμμεσος. Ἄμεσον διδασκαλίαν δύναται μόνον νὰ παράσχω τὸ Σχολεῖον. Τοῦ Θεάτρου ἴδιον εἶνε νὰ θίγῃ τὴν καρδίαν καὶ διὰ τῆς καρδίας νὰ κινήσῃ εἰς σκέψεις τὸν νοῦν. Τὸ δράμα ἀρχήθεν ἦτο θρησκευτικὴ τελετὴ καὶ πανήγυρις. Εἰς τὸν Αἰσχύλον οἱ ἄνθρωποι προσέτρεχον ἀποβλέποντες εἰς τὴν συγκίνησιν ἣτις τοὺς ἀνέμευεν. Ἐὰν ἀπέβλεπον εἰς ἰδέας, προσέτρεχον εἰς τὸν Πυθαγόραν. Οὕτω καὶ σήμερον ὁ φιλόσοφος βάλλων κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν στοχασμὸν ἀφυπνίζει τὸ αἶσθημα, ἀλλ' ὁ δραματικὸς τοξεύων εἰς τὴν καρδίαν ἀφυπνίζει τὸν στοχασμὸν. Διὰ νὰ κατανοήσῃ τις τὸν προορισμὸν τῆς Σκηνῆς πρέπει νὰ ἐνθυμῆται τὴν ψυχολογίαν τῶν συνελεύσεων. Ἄνθρωποι πολλοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲν σκέπτονται, ἀλλὰ παθαίνονται. Ἐπὶ γνῶσις δὲν πρυτανεύει ἐν μέσῳ ἐκκλησίας λαοῦ, ἀλλὰ δεσπόζει ἐντύπωσις ἀνεπιγνώτως ἐμποιομένη ἐπὶ τῶν συλλήβδην συναισθημάτων. Ἡ σκέψις ἔχει ἀνάγκην μονώσεως. Ἐν συνελεύσει λαοῦ ἐνώπιον θεάματος

τὸ αἶσθημα ὑπερισχύει. Ἐκ τούτων ὁμως δὲν ἔπεται ὅτι θὰ ἦτο ἔκτοπος ἡ θεμελίωσις Θεάτρου Ἰδεῶν. Εἰς τὸ τοιοῦτον θέατρον θ' ἀνεβιβάζοντο δράματα ἔχοντα ἀποκλειστικὸν σκοπὸν νὰ φυτεύωσιν ἰδέας, ἀλλὰ θ' ἀπέκειτο εἰς τὴν τέχνην τοῦ ποιητοῦ νὰ ἐργασθῇ οὕτως ὥστε κατὰ τὴν ὄραν τῆς παραστάσεως μόνον καὶ μόνον τὰ αἰσθήματα τοῦ θεατοῦ νὰ θίγονται, ἵνα ἀσφαλῶς δι' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ ἐπιτευχθῇ ἡ σκέψις. Ἡ οὐσία τῆς δραματικῆς παραστάσεως εἶνε σκέψις διὰ συγκινήσεως. Ἡ οὐσία τὴν καθηγητικῆς παραδόσεως εἶνε συγκίνησις διὰ σκέψεως. Ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀνάγκη Θεάτρου ἀποκλειστικῶς ἀφορῶντος εἰς ψυχαγωγίαν εἶνε πρόδηλος διότι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπιθυμεῖ πάντοτε νὰ συγκινεῖται. Ὁ ἰσχυρισμὸς εἶνε ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ καὶ τούτο καθὼς ἐπίσης καὶ Θεάτρον ἐνθα τὰ συναισθήματα νὰ συγκινούνται μετὰ τοιαύτης τέχνης ὥστε νὰ φύεται ἐνδιαφέρον περὶ τὰ ἀνθρώπινα προβλήματα καὶ τὰ ὑψηλὰ ἰδεώδη.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΤΡΟΦΗ.

Ὁ προτελευταῖος ἀριθμὸς τοῦ ἐγκρίτου περιοδικοῦ τῆς Νέας Ὑόρκης, North American Review δημοσιεύει διδακτικώτατον ἄρθρον τοῦ πρὸ ὀλίγου ἀποθανόντος μεγάλου Ἀγγλοῦ μυθιστοριογράφου καὶ κοινωνιολόγου Βέσαντ, προμαντεῦον τὴν διεύθυνσιν ἣν θὰ λάβῃ ἡ δράσις τῶν κοινωνιῶν κατὰ τὸν Κ' αἰῶνα. Τὸ ἄρθρον εἶνε ἀξιοσημεῖον ὡς τὸ ἔσχατον ἴσως ἔργον τοῦ συγγραφέως, ἀλλ' ὁ χῶρος δὲν ἐπιτρέπει ὡδε εἰμὴ μνείαν τῶν σκέψεων του περὶ διαπαιδαγωγήσεως τοῦ λαοῦ ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν. Δὲν ἀρκεῖ, λέγει, νὰ ἀνατίθεται ἡ κυριαρχία τῆς χώρας εἰς τὸν λαὸν ἀλλ' εἶνε καὶ ἐπίαναγκες ἵνα ὁ λαὸς προσέτι καταμάθῃ τὴν τέχνην πῶς νὰ ἐξασκῇ τὰ κυριαρχικά του δικαιώματα. Δέον νὰ ληφθῇ σοβαρὰ πρόνοια ὅπως ὁ λαὸς διδαχθῇ τὴν ὅλην σημασίαν τῶν λειτουργιῶν τοῦ πολίτου, ἐγκαινιζομένων εἰδικῶν πρὸς τούτο διδαστηρίων ὧν ἡ δράσις οὐδέποτε πρέπει νὰ χαλαρωθῇ. Συναφῆς πρὸς τὸ ἐγχείρημα τούτο εἶνε τὸ καθήκον ὅπως καταστήτῃ πᾶν στάδιον προσιτὸν εἰς εὐφυεῖς, φιλοδόξους, ἱκανοὺς καὶ χρηστοὺς νέους ὧν ἡ πρόοδος παρακωλύεται ὡς ἐκ τῆς ἀνεχείας των. Ονομαστικῶς τὸ στάδιον εἶνε ἀνοικτὸν εἰς ὅλους ἀλλὰ πρὸ τῆς πύλης ἵσταται βλοσυρὸς ὁ Ῥαδάμανθυς, ἀμείλικτον τείνων χεῖρα καὶ λέγων "Ἡ εἴσοδος ἐλευθέρη, ἀφοῦ πληρώσῃς χιλίας λίρας. Δὲν ἔχεις; Ἀπελθε". Πρέπει πάντως νὰ ἐφευρεθῇ ἡ ἀνακαλυφθῆ σύστημά τι διαπαιδαγωγήσεως ἀρκετὰ εὐρὴ καὶ ἀρκετὰ ἐλαστικὸν ὅπως περιλάβῃ πᾶσας τὰς ἰδιοφυίας καὶ συνάμα παραγάγῃ πολίτας γνωρίζοντας ἀκριβῶς τὰ τε δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα αὐτῶν. Ἐν Λονδίῳ συλλέγονται ὅλοεν ἔρανοι πρὸς ἀνέγερσιν ἀνδριάντος τοῦ Βέσαντ.

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ.

Τὸ πρό τιτων ἐτῶν δημοσιευθὲν ἔργον τοῦ κοινωιολόγου Salt περὶ δικαιωμάτων τῶν ζώων μετεφράσθη εἰς πολλὰς γλώσσας καὶ ἡ ΕΡΕΥΝΑ ἐλπίζει νὰ ἐκδόσῃ μετ' οὐ πολὺ ἐλληνικὴν μετάφρασιν αὐτοῦ. Δὲν ὑπάρχει τεκμήριον προόδου ἐν οἰαδήποτε κοινωία ἐμφαντικώτερον ἢ τὸ ἐνδιαφέρον περὶ τῆς εὐημερίας τῶν ὄντων ἅτινα καίπερ ὑποδεέστερα τοῦ ἀνθρώπου αἰσθάνονται ὅχι ὀλιγώτερον αὐτοῦ τὸ ἄλγος, τὴν στέρησιν, τὴν κακουχίαν, τὴν ὕβριν. Ἡ ἱστορία τῆς προόδου εἶνε ἀπλούστατα ἱστορία ἀναγνωρίσεως δικαιωμάτων εἰς τοὺς στερουμένους αὐτὰ. Ἡ ἀναγνώρισις αὕτη ὑπῆρξε πολὺ βαθμιαία ἀλλ' εἰάν ἐρευνησώμεν εἰς τί συνίσταται θὰ εὕρωμεν ὅτι θεμελιώδες στοιχεῖον τῆς εἶνε ἡ συμπάθεια ἢ φύει ἡ συναίσθησις τοῦ ἐνιαίου τῆς ζωῆς. Ἐπῆρξεν ἐποχὴ καθ' ἣν ἀνθρώπινα ὄντα ἐθεωροῦντο ὡς κτήματα. Τὸ αἶσθημα τῆς συμπαθείας δὲν ἦτο ἀρκετὰ ὄριμον οὔτε ἐν τῇ πεπολιτισμένῃ Ἑλλάδι ἔνθα οἱ μέγιστοι φιλόσοφοι δὲν ἐφαντάζοντο ὡς δυνατὴν τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας. Δουλοπάροικοι τὸν 12^{ον} αἰῶνα ἐν Εὐρώπῃ ἀναφέρεται ὅτι ἔφερον περιλαίμιον μὲ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου τῶν ὡς ἀνήκοντες αὐτῷ. Ἐφόσον ἡ ἀνθρωπίνη φαντασία εὐρύνεται, τὸ αἶσθημα τῆς συμπαθείας κρατύνεται καὶ εἰς τὸ γεγονός τοῦτο ὀφείλομεν τὴν ἱερότητα μεθ' ἧς σήμερον θεωροῦμεν τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας. Ὁ νόμος τὸ ἠρνεῖτο ἄλλοτε εἰς τὸν ἐργάτην, καὶ εἰς τὴν γυναῖκα, διότι ὁ ἐργάτης ἐθεωρεῖτο ὡς συνέχεια τοῦ δούλου, ἡ δὲ γυνὴ ἐνομιζέτο ἐστερημένη ψυχῆς. Συμπάθεια ἄρα δὲν ἐχώρει. Ἐν Ῥώμῃ ὁ υἱὸς ἐθεωρεῖτο κτῆμα τοῦ πατρὸς του ἐπὶ τῇ αὐτῇ βάσει. Ἡ φαντασία δὲν ἦτο ἱκανῶς ἀνεπτυγμένη ὥστε νὰ εἰσχωρήσῃ συμπάθεια. Ἀκριβῶς εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εὐρίσκονται σήμερον τὰ ζῶα. Οἱ ἀρνούμενοι εἰς αὐτὰ δικαιώματα μεταχειρίζονται ἀκριβῶς τὰ ἐπιχειρήματα ἅτινα πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν μετεχειρίζοντο οἱ ἀρνούμενοι δικαιώματα εἰς τοὺς μαύρους. Ἡ ἀνθρωπίνη φαντασία εἶνε ἔτι μᾶλλον ἀνεπτυγμένη σήμερον. Ἐντεῦθεν χωρεῖ συμπάθεια ὑπὲρ τῶν ζώων καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ ὑπαρξὶς ἐπιβλαβοῦς τινος ζώου εἶνε ἀφαιρετέα ὡς ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ὑπαρξιν τοῦ ἀνθρώπου. Σημειωτέον ὅτι δὲν πρόκειται περὶ εὐαισθησίας, εὐσπλαγχνίας καὶ οἴκτου, ἀλλὰ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀνθρωπισμοῦ. Πρόοδος ἀνευ ἀναγνωρίσεως δικαιωμάτων εἰς πάντα τὰ αἰσθανόμενα ὄντα δὲν δύναται νὰ συντελεσθῇ.

ΦΥΣΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ.

Ἀφ' ὅσας τὰς διευθύνσεις μᾶς ἔρχονται συγγράμματα καὶ ἐγχειρίδια πραγματευόμενα τὰς νεωτάτας ιδέας περὶ ἰάσεως. Δὲν περιέχουσι μόνον θεωρίας ἀλλὰ καὶ εὐκρινῆ πορίσματα πειραμάτων γενομένων πανταχοῦ ἔνθα τὸ ζήτημα

τῆς ὑγείας ἀπὸ τινος πρωτίστως ἀπασχολεῖ τοὺς ἀνθρώπους. Ἐπεθυμοῦμεν νὰ μεταδόσωμεν διὰ τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ πλήρες τι σύστημα βασιζόμενον ἐπὶ ὅλων αὐτῶν τῶν ἀνθεντιῶν καὶ ἐλπίζομεν ἡμέραν τινὰ νὰ ταξινομήσωμεν τὸ συλλεχθὲν ἀφθονον ὕλικόν πρὸς καταρτισμὸν εἰσαγωγῆς εἰς τὴν βιονομικὴν ἐπιστήμην. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ δοθῇ εἰμὴ ἰσχυρὴ τις ἀνακεφαλαιώσις τῶν οὐσιωδῶν σημείων νέας θεραπευτικῆς μεθόδου ἢν δυνάμεθα νὰ καλέσωμεν Φυσιοθεραπείαν. Ἡ Φυσιοθεραπεία ἀπορρίπτει ὡς ἄσκοπον καὶ πολλάκις ἐπιβλαβὴ τὴν χρῆσιν φαρμάκων καὶ ὡς οἶοντε ἀποφεύγει τὰς ἐγχειρήσεις. Βασίζεται ἐπὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀρχῆς ὅτι αἱ λειτουργίαι τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος εὐρίσκονται εἰς ἀνταπόκρισιν καὶ ἀρμονίαν πρὸς τοὺς νόμους τῆς φύσεως καὶ ὅτι γνώμων τῆς σωματικῆς ὑγείας ἢ νοσηρότητος εἶνε ἡ ἀλλοίωσις τῆς ὀργανικῆς ὕλης ἐπὶ τὰ κρείσσω ἢ τὰ χείρω. Ἐντὸς καὶ ἐπὶ τοῦ κυττάρου ἐνεργοῦσι δόνησις καθορίζουσαι τὴν ἀλλοίωσιν τῆς ὕλης. Τὸ πρόβλημα τῆς ὑγείας ἐντεῦθεν λύεται ὑπὸ μόνης τῆς φύσεως, καὶ ἡ ἴασις ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ἔνδον. Ἡ Φυσιοθεραπεία δὲν ἀναγνωρίζει εἰμὴ μόνον μίαν νόσον ἐκδηλουμένην ὑπὸ διαφόρους μορφάς, συνισταμένην δὲ εἰς τὴν διατάραξιν τοῦ ὀργανισμοῦ συνεπείᾳ διατάραξεως τῆς ψυχῆς. Ἡ δακεθυμία, τὸ μῖσος, ὁ ἀναγνος στοχασμὸς παράγουν ψυχικὴν διατάραξιν ἣτις φέρει ἀντίκτυπον ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ, δόνησιν δὲ ἐντὸς καὶ ἐπὶ τοῦ κυττάρου φέρουσιν ἀλλοίωσιν ἐπὶ τὰ χείρω. Ὡς βελτιωτικὴν δύναμιν ἡ φυσιοθεραπεία παραδέχεται τὴν ἀντίδρασιν ἀπὸ τοῦ ἰσχυρῶς θερμοῦ εἰς τὸ ἰσχυρῶς ψυχρὸν καὶ τάνυπαλιν, ἀπαγορεύει δὲ τὸ κρέας καὶ πᾶν διεγερτικὸν ἢ ναρκωτικόν, καὶ διδάσκει ὅτι ἕκαστος εἶνε πεπροικισμένος δι' αὐτιαματικῆς δυνάμεως βραδέως μὲν ἀλλ' ἰσφαλῶς ἐνεργούσης ἐφ' ὅσον δὲν ἀθετοῦνται οἱ νόμοι τῆς φύσεως.

Ο ΚΑΚΟΥΡΓΟΣ.

Πρὸ δεκαετίας ἐξεδόθη τὸ ἤδη περιώνυμον βιβλίον τοῦ Χάβελοκ Ἑλλῆς The Criminal καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ τότε ἔγραψα πραγματείαν τινὰ δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ Ἀστει τῶν Ἀθηνῶν. Προσφάτως ἐγένετο τρίτη ἔκδοσις τοῦ συγγράμματος καὶ θὰ ἦτο ἐθνωφελὴς ἢ μετάφρασις του εἰς τὸ ἐλληνικόν. Ἡ τρίτη ἔκδοσις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅλως νέον βιβλίον, τοσαύτη ἢ συντελεσθεῖσα ἐντὸς δεκαετίας πρόοδος τῆς ἐγκληματικῆς ἀνθρωπολογίας ἢν ἐδέησεν ὁ συγγραφεὺς νὰ ἐρευνησῇ καὶ διατυπώσῃ. Τὸ γενικὸν συμπέρασμα του εἶνε ὅτι ἡ στάσις τῆς κοινωίας ἀπέναντι τοῦ ἐγκληματίου εἶνε ὅλως παράλογος καὶ ὀλεθρία. Τὰ μέτρα ἅτινα λαμβάνονται πρὸς ποινὴν του εἶνε ὅλως ἀνωφελῆ διότι ὁ κακούργος εἶνε ἐκ γενετῆς ἀνίκανος ν' ἀνταποκριθῇ πρὸς τὰς κοινωνικὰς ἀπαιτήσεις. Πρέπει κατὰ συνέπειαν

ν' αναθεωρηθῆ ἡ βάση τοῦ ποινικοῦ δικαίου κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῆς νεωτέρας ἐγκληματολογίας ἥτις τείνει νὰ παραδεχθῆ ὅτι ἡ φυλάκισις τότε μόνον δύναται νὰ ἔχη καλὰ ἀποτελέσματα ὅταν γίνεται ὄχι ἐπὶ ὠρισμένον χρόνον ἀλλὰ μέχρι οὗ ἐπιτευχθῆ ἀρκετὴ ἐγγύησις ὅτι ὁ κατάδικος ἐσυνετίσθη. Ἐπιτροπὴ ἀρμοδίων ἐπιστημόνων δύναται νὰ κρίνῃ αὐτὸν ἄξιον τῆς ἐλευθερίας του μετὰ βραχὺν ἢ μακρὸν χρόνον ἀναλόγως τῆς ταχείας ἢ βραδείας ἰάσεως. Ἐννοεῖται ὅτι θὰ δεῖσθαι ν' ἀλλάξῃ ἐκ θεμελίων τὸ σύστημα τῶν φυλακῶν αἵτινες θὰ λάβωσι χαρακτῆρα ἠθικῶν νοσοκομείων. Ἡ μελέτη ὅμως τοῦ Ἑλλῆς δὲν περιορίζεται εἰς τὸ ποινικολογικὸν μέρος τοῦ θέματος, ἀλλ' ἐκτείνεται εἰς τὴν γενικωτέραν ἔρευναν τῶν κοινωνικῶν χρειῶν. Ἡ ἀνατροφή, ἡ πλοκὴ τῶν βιωτικῶν συνθηκῶν καὶ ἡ κληρονομικότης εἶνε αἱ τρεῖς πλευραὶ τοῦ τριγώνου ὑφ' οὗ περικλείεται ἡ εὐθύνη τοῦ ἀτόμου. Τῆς πολιτείας δὲ ἔργον εἶνε νὰ ἐξασφαλίσῃ πάσας τὰς δυνατὰς εὐκαιρίας δι' ὧν πᾶν μέλος τῆς νὰ τηρῆ τὴν ὑγείαν του ἀρτίαν καὶ τὸ πνεῦμα του γαλήνιον.

ΚΟΛΟΣΣΙΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΤΙΚΟΤΗΣ.

Ἐν προηγουμένῳ τεύχει τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ ἐγράφομεν ὅτι ὄχι ἔθνικὸν στόλου ἀπόκτησις ἐπέιγει, ἀλλὰ δέκα δημιουργικῶν χαρακτήρων, διότι εἰς χαρακτήρ εἶνε καλῆτερος ἑκατὸν θωρηκτῶν. Πολλαχόθεν ἐλάβομεν ἐπιστολάς ὁμοφώνωντων. Ἄλλ' ὁ πρὸ ἡμερῶν ἀποθανὼν ἐν τῇ Ν. Ἀφρικῇ Σικέλιος Ῥόδος εἶνε ζῶν παράδειγμα περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς εἰρημένης γνώμης. Ὁ βίος του καὶ ἡ δράσις του ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν κίλλιον ὀλοκλήρου στόλου. Ἡ διαθήκη του δεικνύει πόσῃν σημασίαν ἀποδίδει εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ὡς ἱκανὴν νὰ καθορίσῃ τὴν δημιουργητικότητά του χαρακτήρος, ἀποδεικνύει δὲ ὅτι πάσας τὰς δυνάμεις του ἐνέτεινε καὶ μυθώδη πλοῦτη ἀπέκτησεν ὄχι πρὸς ἰδίαν χρῆσιν του οὔτε πρὸς ἀλίευσιν φήμης, ἀλλ' ὅπως εὖρη τὰ τελεσφορώτερα μέσα πρὸς ὠφέλειαν τῆς πατρίδος του δι' ἐνθαρρύνσεως δημιουργικῶν ταλάντων ὡς τὸ χαρακτηρίσαν αὐτόν. Ἡμπορεῖ τις ν' ἀποδοκιμάσῃ ἀπόψεις τινὰς καὶ ἡμπορεῖ νὰ ἀποστρέφῃται ἐνεργείας ὡς ἐκείνην τῆς περιφήμου Ἐθνικῆς Ἐταιρίας τοῦ Τζαϊήμσον, ἀλλ' ὅταν ἀνακαλύπτῃ ὑψηλὰ ἐλατήρια καὶ ὅταν συγκρίνῃ τὰ ἐλατήρια τῆς Ἐθνικῆς Ἐταιρίας τῆς Δαρλίνης δὲν δύναται νὰ μὴ φθάσῃ εἰς συμπεράσματα ἠκιστα κολακεύοντα τὴν ἀφιλοκέρδειαν, τὴν φιλογένειαν καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τῶν ἔθνικῶν ἡμῶν ἐνεργειῶν ἐν συνόλῳ. Ἡ πῶς νὰ μὴ θαυμάσῃ τις τὴν εὐστοχίαν καὶ τὸ ὑψηπετές τῶν ἔθνικῶν γενναιοδωριῶν ἐνὸς Ῥόδου ἢ ἐνὸς Καρνέγη, ὅτινες ἐστάθμισαν τὰς πράξεις των ἐν ἀποκλειστικῇ ἀναφορᾷ πρὸς τὸ πραγματικὸν καλὸν τῆς πατρίδος των δείξαντες ὅτι ὁ πατριωτισμὸς τότε μόνον εἶνε πεφωτισμένος, ὅταν ἐρευνᾷ καὶ εὐρίσκη τὰς μεθόδους δι' ὧν ἀσφαλῶς δύναται

να μορφωθῶσι δημιουργικοὶ χαρακτήρες πρὸς ἀνύψωσιν τῆς πατρίδος των χάριν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους; Ὁ Ῥόδος, ὅστις ὡς ἐκ τε τοῦ ὀνόματός του καὶ ὡς ἐκ τῶν κατορθωμάτων του ὠνομάσθη κολοσσός, ἐσπούδαζεν ἐν Ὁξφόρδῃ καὶ ταῦτοχρόνως ἀνεκάλυπτε κόσμους ἐν Ἀφρικῇ. Ἐκκληροδότησεν εἰς τὸ ἰδιαιτέρον αὐτοῦ πανεπιστημιακὸν Συμβιωτήριον περὶ τὰ τρία ἑκατομμύρια φράγκων καὶ προσέτι ἐδημιούργησεν ἀποθεματικὸν κεφάλαιον ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ὅπως προσέρχονται ἐνταῦθα καὶ ἐκπαιδεύονται ἐξήκοντα νέοι ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν τῆς ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς ὑπὸ συνθήκας τοιαύτας ὥστε νὰ γίνωνται καὶ αὐτοὶ δημιουργοί. Ὁ Ῥόδος ἐπίστευεν εἰς τὸ βιονομικὸν ἀξίωμα ὅτι ἡ παροχὴ εἶνε πάντοτε ἴση πρὸς τὴν ζήτησιν. Ἰδρύει ἐτι πλέον διὰ τῆς διαθήκης του εὐρύτητα ἄλση καὶ κελεύει γεωργικὰ πειράματα κοινωνιολογικῆς σημασίας ἐν ὅλῳ καταλείπων εἰς τὸ ἔθνος ὑπὲρ οὗ ἔζησεν, ἔδρασε καὶ ἀπέθανε περὶ τὰ 100 ἑκατομμύρια φρ. εὐστόχως τοποθετούμενα. Εἰς δὲ τοὺς νεαροὺς συγγενεῖς του ἀφίνει μεγάλα κτήματα μετὰ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δείξωσιν ἐντὸς δεκαετίας τὴν χρησιμότητά των εἰς τὸ ἔθνος, ἄλλως ν' ἀπολέσωσι τὴν κυριότητα. Ἡ πατριωτικὴ ἔμπνευσις τοῦ Ῥόδου πηγάζει ἐκ τῆς κοσμοπολιτικῆς πίστεώς του, ἀφ' οὗτο ἐπέισθη ὅτι ἡ ἀγγλοσαξωνικὴ φυλὴ εἶνε ἀπαραίτητος παρίγων ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας, ὄχι ἀπλῶς διότι αὐτὸς εἶνε Ἄγγλος.

Αἱ κωμῳδίαὶ τοῦ Ἀριστοφάνους.

Ἐξεδόθη ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ κ. Ρογερὸς τόμος περιέχων τὰς "Ἐκκλησιαζούσας" καὶ τοὺς "Βατράχους" τοῦ Ἀριστοφάνους μετὰ μεταφράσεως εἰς τὸ Ἀγγλικὸν καὶ μετὰ σχολίων. Ἡ μετάφρασις εἶνε τετυπωμένη ἀπέναντι τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου καὶ ἀποδίδει πιστῶς τὸ πρωτότυπον, τὴν χάριν, τὸ δηκτικὸν καὶ τὸ ἰστεῖον τοῦ ποιητοῦ. Ἰὰ ἐπὶ τοῦ κειμένου σχόλια, οὔτε πολλὰ οὔτε ξηρὰ καὶ ἄνιαρά, ἀλλὰ ἀποπνέοντα αὐραν καὶ ζωὴν, κινουσι τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἀναγινώσκονται μεθ' ἧς τέρψεως καὶ ἡ μετάφρασις. Ὁ κ. Ρογερὸς φρονεῖ ὅτι τὸ ὕψος τῆς κωμῳδίας τῶν "Βατράχων" ἔγκειται εἰς τὸν ἀληθῆ πατριωτισμὸν καὶ τὰς ὑψηλὰς συμβουλὰς ἅς ὁ Ἀριστοφάνης ἀπευθύνει πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ὅπως ἐπιλαθόμενοι τῶν πολιτικῶν καὶ ἀτομικῶν παθῶν ἐδραιώσωσι τὸ κράτος ἐπὶ εὐρυτέρων συλλήψεων. Δύσκολον εἶνε νὰ ὀρισθῆ ἂν ἡ σάτυρα τῶν "Ἐκκλησιαζουσῶν" ἀπευθύνεται κατὰ τῆς νεωτερίζουσης γυναικὸς ἢ διακωμωδῆ τὴν "Πολιτείαν" τοῦ Πλάτωνος, ἀλλ' ὁ ἐκδότης ἰσχυρίζεται τὸ δεύτερον. Ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ τόμου τούτου ὁ κ. Ρογερὸς ἀγγέλλει ὅτι παραιτηθεὶς τοῦ δικηγορικοῦ σταδίου του προτίθεται νὰ προβῆ ἀμέσως εἰς πλήρη ἐκδοσιν τῶν κωμῳδιῶν τοῦ Ἀριστοφάνους, καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θὰ πλουτίσῃ τὴν ἀγγλικὴν φιλολογίαν μετ' ἐν ἀριστούργημα.

ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΥΣΙΣ.

Τὸ ἀπαραίτητον καὶ οὐσιώδες προσὸν παντὸς χρησίμου πολίτου εἰς τὸ μέλλον θὰ εἶνε ἡ ἐνάσκησις μιᾶς τέχνης. Ἡ ἐπικρατήσασα κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἰδέα εἶνε ὅτι τὸ μέλλον τῆς Ἀνθρωπότητος θὰ βασιζέται κατὰ μέγα μέρος ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅτι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου εἶνε στενωῶς συνδεδεμένη πρὸς τὴν γνῶσιν καὶ ἐκτέλεσιν ἐργασίας τινὸς διὰ τῶν χειρῶν καὶ ὅτι ἡ τοιαύτη ἐργασία εἶνε θεμελιώδες στοιχεῖον ἀνθρωπίνης μορφώσεως. Διὰ τοῦτο σήμερον οἱ ἐργηγοροῦντες λαοὶ καταβάλλουσι πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως τὸ σύστημα τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσως προσλάβῃ χαρακτήρα τοιοῦτον ὥστε ἡ κοινωνικὴ εὐεξία νὰ ἐξασφαλισθῇ διὰ θεσμοῦ τινος καθολικῆς ἐργασίας πρὸς παραγωγὴν τῶν ἀπαραιτήτων εἰς ὅλους ὑλικῶν μέσων τοῦ βίου. Κατέστη προφανές ὅτι αἱ τύχαι τῶν λαῶν δὲν διέπονται ὑπὸ τῶν νομοθετημάτων τῆς ἡμέρας, ἀλλ' ὅτι τὸ μέλλον παντὸς ἔθνους εἶνε ἀποφασισμένον εἰς τὰς γενεὰς τῶν μαθητῶν τῆς στοιχειώδους παιδείσεως. Εἶνε ἐγγύσις ἐλευθερίας παντὸς λαοῦ ἡ συστηματικὴ ἐκμάθησις μιᾶς τέχνης εὐθὺς ἐκ μικρᾶς ἡλικίας, καὶ πᾶσα κοινωνία ἣτις δὲν θέλει νὰ καταστῇ ὑποχείριος ὀφείλει νὰ εἰσαγάγῃ ἐγκαίρως ὡς κυριώτατον μάθημα εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τὴν χειρουργικὴν ἀσκήσιν. Τοῦτο ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ πάντων τῶν ἐρευνητῶν ὡς ἐπειγούσης ἀνάγκης διάβημα, ἀλλὰ δὲν κατενοήθη εἰμὴ ἐσχάτως ὅτι τὸ πᾶν ἐγκεῖται εἰς τὴν μέθοδον, ἣτοι τὸ πνεῦμα τῆς διδασκῆς. Ὁ μαθητὴς πρέπει νὰ ἀγαπήσῃ αὐτὸ τὸ μάθημα ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα, καὶ διὰ τὸ ἀγαπήσῃ, τὸ σύστημα πρέπει νὰ λάβῃ τύπον παιδείας ἐν ἀρχῇ, βαθμηδὸν ἀποκαλύπτου τὴν σοβαρότητά του. Αἱ μόναι ἐξετάσεις καὶ ἡ μόνη ἐπίβλεψις θὰ συνίστανται εἰς τὴν ἐκάστοτε ἀπαστράπτουσαν αἴγλην γηθοσύνης εἰς τὸ βλέμμα τοῦ παιδός, ἣν ὁ διδάσκων θὰ λαμβάνῃ ὑπὸ σημείωσιν οὐδὲν λέγων. Ἄλλ' ὁ παῖς δέον νὰ ἐξηγῇ καταλεπτῶς τὸ πᾶν καὶ τὸ διατί τοῦ ἐνώπιόν του ἀντικειμένου καὶ νὰ χαράσῃ τὰ σχέδια ὁ ἴδιος. Πρέπει νὰ καταδεικνύεται εἰς αὐτὸν μὲ πόσον κάλλος αἱ ἀρχαὶ τῆς μηχανικῆς σχετίζονται πρὸς τὴν κατασκευὴν τῶν ἐργαλείων ἅτινα μεταχειρίζεται καὶ τῶν ἀντικειμένων τοῦ καθ' ἡμέραν βίου. Δέον νὰ κατασκευάζῃ ἀντικείμενα συμφώνως πρὸς τὰ χαραχθέντα ὑπ' αὐτοῦ σχέδια καὶ ν' ἀφεθῇ μόνος του νὰ τελειώσῃ τὸ ἀντικείμενον ὅπερ ἤρχισε. Νὰ δεικνύονται αὐτῷ αἱ μικραὶ ἀνακρίβειαι καὶ νὰ ἀφίεται εἰς αὐτὸν ἡ βελτίωσις. Προσέτι ἐξ ἀρχῆς δέον νὰ διδασθῇ νὰ χρησιμοποιῇ τὴν ἀπορριπτομένην ὕλην καὶ νὰ αἰσθανθῇ παιδιόθεν τὴν θριαμβευτικὴν δημιουργητικότητά τοῦ νοῦ. Οὕτως ἡμέραν τινα ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ θὰ ἐκτελῇ ὡς πολίτης μετ' ἔρωτος καὶ πνευματικῆς ἡδονῆς τὴν ἐργασίαν ἣς ἀνεῦ δὲν θὰ δύναται νὰ εἶνε πολίτης.

Ἡ ΨΥΧΗ ΕΝΟΣ ΛΑΟΥ.

Πᾶς λαὸς ἔχει ψυχὴν ἰδίαν ἣτις τὸν χαρακτηρίζει. Ψυχὴ εἶνε τὸ σύνολον τῶν ἐλατηρίων ἅτινα πείθουσι τὸν ἄνθρωπον νὰ δράσῃ. Καὶ ψυχὴ ἐνὸς λαοῦ εἶνε ἐπίσης τὸ σύνολον τῶν ἐλατηρίων ἅτινα κινουσι τὸν λαὸν αὐτὸν εἰς δράσιν τινα διηνεκῆ. Ὅπου ἐνιοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐκεῖ καὶ ἡ χαρακτηριστικὴ ψυχὴ τῆς ομάδος ἦν ἀποτελοῦσιν αὐτοὶ οἱ ἐνιοὶ. Ἡ ὁμάς πολιτεύεται καὶ κυβερνᾶται κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς ψυχῆς τῆς χαρακτηριζούσης αὐτήν. Οἱ ὑπουργοί, οἱ ἄρχοντες, οἱ νομοθέται δὲν εἶνε ποσῶς ἢ κυβέρνησις τοῦ λαοῦ. Τὸν λαὸν τὸν κυβερνᾷ ἡ ψυχὴ του. Οἱ δὲ διοριζόμενοι ἢ ἐκλεγόμενοι κυβερνῆται ἀποτελοῦσιν ἐλάχιστον παράγοντα εἰς τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὴν πρόοδον ἐνὸς λαοῦ. Κυβερνῆται δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνωσι τὰ ἄριστα στοιχεῖα τοῦ λαοῦ, διότι αὐτὰ αἰσθάνονται ὅτι δὲν εἶνε ἡ θέσις των ἐν τῇ ἐπισήμῳ ὑπηρεσίᾳ ἢ ἀντιπροσωπείᾳ. Ἡ ὑπηρεσία ἦν ὀνομάζομεν κυβέρνησιν ὁσῶδήποτε καλὴ καὶ ὁσῶδήποτε κακὴ καὶ ἂν εἶνε, εἶνε προῖον συρροῆς τυχαίων περιστάσεων, οὐδέποτε προῖον εὐβουλίας. Αἱ κυβερνήσεις εἶνε θνητὰ πράγματα, ἡ ψυχὴ εἶνε ἀθάνατος. Δὲν εἶνε λοιπὸν ἄξιον ἐρεύνης ποσῶς ἂν οἱ ὑπάλληλοι τῆς πολιτικῆς ἱεραρχίας ἐνεργοῦσι καλῶς ἢ κακῶς. Ἡμποροῦν νὰ ἐνεργοῦσιν ἄριστα, ἐλάχιστην τοῦτο ἀσκει ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ζωτικῶν συμφερόντων τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἔθνους. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶνε ὑπερτάτης σπουδαιότητος ἐρεύνημα εἶνε ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ. Καὶ ψυχὴ τοῦ λαοῦ εἶνε ἡ κοινωνικὴ του κατάστασις. Ἡ κοινωνικὴ σαπρία εἶνε ἀσυγκρίτως ἐπικινδυνωδεστέρα τῆς χειρίστης κυβερνητικῆς σαπρίας. Τὸ μέγα πρόβλημα τῆς ὑπάρξεως—αὐτοῦ ἢ λαοῦ—εἶνε ἡ διεύθυνσις τὴν ὁποίαν λαμβάνει ἡ ψυχὴ του. Ἐπὶ τὰ πρόσω ἢ ἐπὶ τὰ ὀπίσω; Ἡ ψυχὴ εἶνε δεκτικὴ αὐξήσεως καὶ μειώσεως. Τὸ σῶμα ἀναποδράστως θ' ἀκολουθήσῃ τὸ μέγεθος τῆς ψυχῆς. Ὅταν ἡ ψυχὴ ἐνὸς λαοῦ σβεσθῇ, θὰ σβεσθῇ καὶ αὐτὸς ὁ λαός. Ὅταν ἡ ψυχὴ ἐνὸς λαοῦ ἀνελιχθῇ εἰς ἰκανὸν μέγεθος, ὁ λαός αὐτὸς θὰ μεγαλοουργήσῃ. Ἄλλ' οὐδαμῶς ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ἐπισήμων ἀρχόντων του ἢ μεγαλοουργία. Ἐάν ποῦ ὑπάρχωσι δύο ἢ τρεῖς ἀφανῶς ἐξευγενίζοντες τὰ ἐλατήρια τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ψυχὴν ἐνὸς λαοῦ, αὐτοὶ εἶνε οἱ πραγματικοὶ κυβερνῆται καὶ ἀνακτές του. Ἐάν ὑπάρχῃ μόνον εἷς, αὐτὸς εἶνε ὁ ἀληθὴς ἀναξ τοῦ ἔθνους. Μία μελέτη, ἐξόχως σπουδαία καὶ θελεκτικὴ, περὶ τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ τῆς Βυρμανίας ἐγράφη προσφάτως ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ Φήλδινγκ, ὅστις ἐβίωσεν ἐκεῖ ἐπὶ δεκαετίαν ὡς ἀρχιδικαστῆς καὶ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τοῦτον ἠρεύνησε καὶ ἐφιλοσόφησεν ἐπὶ τῆς ἱστορίας, τοῦ χαρακτήρος καὶ τῶν περὶ μέλλοντος ἐλπίδων τοῦ ἀρχαίου καὶ ἐνταυτῷ νεαροῦ καὶ συμπαθεστάτου αὐτοῦ λαοῦ. Ἡ κεντρικὴ ἰδέα τοῦ Φήλδινγκ συνοψίζεται εἰς τὰς

ἐξῆς λέξεις του—σημαντικωτάτας λέξεις, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐκφέρονται ὑπὸ ἀνδρὸς ὅστις θὰ ἐδίκασεν ἑκατοντάδας Βυρμανίων. “Οὐδὲν μ' ἐξέπληξε περισσότερο τοῦ τρόπου καθ' ὃν οἱ Βυρμάνιοι θεωροῦσι τὸ ἐγκλημα καὶ τὴν ποινὴν. Οὐδὲν κρίνω μᾶλλον ἀξιοσημείωτον ἢ τὰς ιδέας αὐτῶν περὶ τοῦ νοήματος καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ποινῆς. Αἱ περὶ τούτων ιδέαι των διαφέρουν τόσῳ ῥιζικῶς ἀπὸ τὰς ἡμετέρας. Παρ' ἡμῖν ἡ ποινὴ εἶνε ἐξευτελιστικὴ. Παρ' αὐτοῖς εἶνε ἐξαγμιστικὴ. Ἡμεῖς ἐννοοῦμεν νὰ σχίσωμεν τὸ ἔνδυμα ὅπερ μᾶς φαίνεται ῥυπαρὸν. Αὐτοὶ τὸ πλύνουσιν. Αὐταὶ εἶνε διαφοραὶ μεγάλαι ἀναμφιβόλως. Ἀναμφιβόλως σκέψαι ὡς αἱ τῶν Βυρμανίων περὶ ἐγκλήματος καὶ ποινῆς ἐγκεχαραγμέναι βαθύτατα εἰς τὴν καρδίαν λαοῦ μήπω ἀνδρωθέντος θὰ ὀδηγήσωσιν αὐτὸν προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐν τῷ ἀναμένοντι αὐτὸν ἐνδόξῳ μέλλοντι, θὰ τὸν ὀδηγήσωσιν εἰς συλλήψεις περὶ δικαιοσύνης πολὺ ὑψηλοτέρας τῶν παρ' ἡμῖν. Αὐτοὶ εἶνε τώρα ὅ,τι ἡμεῖς (οἱ Ἕλληνοὶ) ἤμεθα πρὸ 16 αἰώνων, ὅταν μᾶς ἐκυβέρνων οἱ Ῥωμαῖοι. Σήμερον ἡμεῖς εἶμεθα λαὸς κατὰ πολὺ ὑπέρτερος, ἢ δικαιοσύνη μας εἶνε ὑψηλοτέρα, αἱ περὶ ποινῆς καὶ ἠθικῆς ιδέαι μας ἀπείρως κρείσσονες ἢ ὅ,τι ποτὲ ὠνειρεύθη ἡ αυτοκρατορικὴ Ῥώμη. Οὕτω καὶ ὁ λαὸς τῆς Βυρμανίας, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα του, ὅταν θὰ προέλθῃ εἰς ἀνδρότητα, ὅταν θὰ ἔχῃ τὴν σοφίαν καὶ τὴν πείραν νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὰς πεποιοθήσεις αἰτινες ὑπάρχουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ του, μοὶ φαίνεται ὅτι θὰ παρουσιάσῃ ἐκ τοῦ βάθους τῶν πεποιοθήσεών του κάτι θαυμασιώτερον παρ' ὅ,τι ἡμεῖς σήμερον ὀνειρευόμεθα”. Οἱ Βυρμάνιοι εἶνε ὀπαδοὶ τοῦ Βουδδα καὶ ὁ ἀναγνώστης βεβαίως θὰ ἐνδιαφέρεται νὰ κρίνῃ ὅποια ἡ ὑπάρχουσα σχέσις μεταξὺ τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως αὐτῶν καὶ τῆς θρησκείας των. Ὁ Φήλδονγ μᾶς δίδει τὴν δέουσαν πληροφορίαν ἣτις τόσῳ μᾶλλον εἶνε πολύτιμος καθ' ὅσον προέρχεται παρ' ἀνδρὸς εἰσδύσαντος εἰς τὴν ψυχὴν τῆς χώρας καὶ σταθμίσαντος τὴν ἐπιρροὴν τοῦ βουδδισμού ἐπὶ τῆς ἀνελιξέως της. Ἄλλ' ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ, θρησκεία ἐνὸς λαοῦ δὲν εἶνε αἱ θεωρίαι εἰς τὰς ὁποίας δίδει τὴν συναίνεσίν του, ἀλλὰ τὰ συναισθήματα ἅτινα καθορίζουν τὴν διαγωγὴν του. “Ὅ,τι εἶπον ἀνωτέρω περὶ τῆς πολιτείας δύναται νὰ λεχθῇ καὶ περὶ τῆς θρησκείας τοῦ λαοῦ. Ἐκεῖνο ὅπου τὸν ἐμπνέει εἶνε ἡ ψυχὴ του, ὅχι ἡ Ἐκκλησία του, ἀκριβῶς ὅπως ἐκεῖνο ὅπου τὸν κυβερνᾷ εἶνε ἡ ψυχὴ του, ὅχι ἡ πολιτικὴ ἀρχή. Εἶνε ἐντεῦθεν ἀπείρου σημασίας ἔργον νὰ συγκεντρώσωμεν ὅλην τὴν προσοχὴν μας εἰς τὴν ψυχὴν του ἂν θέλωμεν νὰ δώσωμεν τὴν εὐκαταὶν ὁδὸν εἰς τὸ μέλλον του. Πᾶσα θρησκεία ὅταν ἰδρῦθη ἀπέβλεψεν εἰς τὴν χρηστότητα τοῦ βίου. Αἱ τελεταὶ ἀρχικῶς ἦσαν σύμβολα πίστεως, δηλαδὴ ὄρκοι, δηλαδὴ τύποι δι' ὧν οἱ κατόπιον ἐρεύνης πιστεύσαντες ἐδήλουν τὴν ἀποδοχὴν ὀρι-

σμένων τινῶν ἐξηρευνημένων ἀξιωματῶν πρὸς ἀὐτολόγον ὅτι θὰ προσεπάθουν νὰ ῥυθμίζωσι τὴν διαγωγὴν των καὶ τὴν πολυτείαν των. Ἡ ἐννοια αὕτη βαθμηδὸν ἐλησμονήθη καὶ ἐπεκράτησε μετὰ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου νὰ νομίζεται ὅτι αὕτη καθ' ἑαυτὴν ἢ ἀποδοχὴ τῶν παραγγελμάτων καὶ ἡ συναίνεσις πρὸς αὐτὰ ἤρκει. Ἐλησμονήθη ὅτι οἱ τύποι ἦσαν ὑποσχέσεις περὶ χρηστοῦ βίου, καθιερώθη δὲ ἡ ἰδέα ὅτι ὅλη ἡ θρησκευτικὴ ἀξία συνίσταται εἰς αὐτούς. Ἐλησμονήθη ἡ ἱερότης τοῦ βίου καὶ ἡ λήθη αὕτη ἔφερε διαζύγιον μεταξὺ διαγωγῆς καὶ θρησκείας καὶ μᾶς ἤγαγεν εἰς σφαλῆραν ἀντίληψιν τῆς θρησκείας ἣς ἐσμὲν ὀπαδοί. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἔχομεν σφαλῆραν ἀντίληψιν καὶ τῶν ἐλατηρίων τοῦ ὀπαδοῦ ξένης θρησκείας. Καὶ αὐτὸς ἐλησμόνησε τὰ παραγγέλματα πρὸς ὑπευθύνουσιν τῶν ὁποίων ἐθεσπίσθησαν πάλαι ποτὲ οἱ τύποι τῆς θρησκείας του. Ἀνίγκη νὰ ἔχομεν ὑπ' ὄψιν αὐτὸ τὸ γεγονός προκειμένου νὰ τὸν κρίνωμεν. Δὲν εἶνε τὰ παραγγέλματα τῆς θρησκείας ἣς εἶνε ὀπαδός, ἅτινα κανονίζουσι τὴν διαγωγὴν του, ἀλλ' αἱ ἐγκεχαραγμέναι εἰς τὴν καρδίαν του πεποιοθήσεις. Ἡ διαγωγὴ εἶνε ὁ πῖναξ τῶν πεποιοθήσεων. Ἐὰν θέλωμεν νὰ μάθωμεν τί γνησίως καὶ εἰλικρινῶς ἐν ἔθνος πιστεύει, δὲν ἔχομεν ἢ νὰ ἐρευνησωμεν τί πράττει. Διότι ὅπως πιστεύεις οὕτω πράττεις. Πᾶς λαὸς ἔχει μίαν ψυχὴν ἣς τὰ αἰσθήματα κανονίζουν τὴν πορείαν του. Αὐτὰ τὰ συναισθήματα εἶνε ἡ θρησκεία αὐτοῦ τοῦ λαοῦ εἴτε τὰ ὀνομάζει θρησκείαν εἴτε μή. “Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον σκέπτεται ὁ γεωργὸς ἐνῶ σκιάπτει· ἐκεῖνο τὸ ὅποιον συγκυκᾷ τὴν καρδίαν τῆς γυναικὸς ὅταν δίδῃ εἰς τὸν κόσμον μίαν νέαν ὑπαρξίν· ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐλπίζει ἢ φοβεῖται ὁ εὐρισκόμενος πρὸ τῆς πύλης τοῦ θανάτου· αὐτὰ εἶνε τὰ συναπαρτίζοντα τὴν θρησκείαν τοῦ λαοῦ, διότι αὐτὰ εἶνε ἡ ψυχὴ του”. Εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Βυρμανίου ἐν κατώρθωσεν ὁ βουδδισμὸς νὰ ἐγχαράξῃ τοῦτο ὅτι: τὸ πᾶν εἶνε ἡ καλλιέργια τῆς ψυχῆς. Πρέπει νὰ ἐξευγενισθῇ ἡ ψυχὴ. Πρέπει διηνεκῶς νὰ καθαρίζεται· πρέπει ν' αὐξήσῃ ἀρκετὰ ὥστε νὰ νικήσῃ τὴν ὕλην. Αὐτὸ τὸ πιστεύει ὁ Βυρμάνιος. Ἡ ἐντύπωσις του αὕτη ῥυθμίζει τὴν διαγωγὴν του. Αὐτὸ εἶνε ἡ θρησκεία του ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν τοῦ εἶνε ἡ βουδδιστικὴ διδασκαλία. Ὁ Βυρμάνιος γνωρίζει ὅτι τὸν κυβερνᾷ καὶ τὸν ἐμπνέει ἡ ψυχὴ του. Διὰ τοῦτο οὐδέποτε εἶνε πολιτευόμενος οὔτε ἱεροκρατούμενος. Εἶνε ἐντούτοις μαχητὴς καλός, ἀλλὰ γνωρίζει καὶ δηλώνει ὅτι δὲν μάχεται ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας ἣς εἶνε ὀπαδός διότι αὕτη ἀπαγορεύει τὸν πόλεμον. Μάχεται διότι ἡ ψυχὴ του τὸν κινεῖ. Ἡμεῖς ὑποκριτικῶς μαχομέθα ἐν ὀνόματι τοῦ χριστιανισμοῦ ἐνῶ καὶ ὁ χριστιανισμὸς ἀπαγορεύει τὸν πόλεμον. Ἡ θρησκεία ἐνὸς λαοῦ—ἡ ψυχὴ του—δὲν ταυτίζεται πάντοτε μετὰ τὴν θρησκείαν ἣς εἶνε ὀπαδός.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ.

Α'. Η ΕΛΕΝΗ.

Ἐκ τῆς περὶ Ὀμήρου μελέτης τοῦ Ἀγγλου ποιητοῦ καὶ τεχνοκρίτου Σύμονδος παραλαμβάνομεν τινα ἀναφερόμενα εἰς τὰς ὀμηρικὰς γυναῖκας. Ἡ Ἑλένη, λέγει, ὁ Σύμονδος εἶνε ἡ ἐνσάρκωσις τῆς ἑλληνικῆς ιδέας περὶ ἀειθαλοῦς νεότητος. Μεθ' ὅλας τὰς περιπετείας τοῦ βίου τῆς μυστηριώδους τῆς παρθενία ψυχῆς διατηρεῖ αὐτὴν εἰς ἰδεώδη δροσερότητα. Πᾶς μέγας Ἕλληνα ἠγάπησεν αὐτῆς καὶ ὁ λαὸς διετίθετο πάντοτε νὰ συγχωρῇ αὐτῇ οἰανδήποτε παρεστραπὴν ἕνεκα τοῦ ἐκτάκτου κάλλους τῆς, μὴ κρίνων αὐτὴν ὡς τὰς ἄλλας συζύγους καὶ μητέρας. Καὶ ἀφοῦ δὲ κατήλθεν εἰς τὸν Ἄδην καὶ ἐκεῖ ἔβαλλεν, ἐνέτυχεν δὲ τὸν Ἀχιλλεὺς ὅστις ζῶν δὲν τὴν εἶχεν ἴδῃ ποτέ, ἀλλὰ τὴν ἠγάπησεν ἐξ ἀκοῆς. Ἡ πάροδος τοῦ χρόνου, αἱ δοκιμασίαι τῆς εἰμαρμένης, οὐδὲν ἴσχυσε νὰ μειώσῃ τὴν μαγεῖαν τῶν θελητήρων τῆς. Χάρις ἀνεφάμιλλος χύεται περὶ αὐτὴν διηνεκῶς διὰ τῆς θείας συνάρσεως τῆς Ἀφροδίτης. Εὐστόχως ὁ Παῦλος Σαυβικτὼρ ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ *Hommes et Dieux* ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ Ἑλένη εἶνε ἀλληγορία τῆς ἑλληνικῆς καλλονῆς. Καθ' ὅλον τὸν βίον τῆς παρίσταται ὡς ὑπουργὸς τῆς Ἀφροδίτης, ἀλλ' ὁ Ἡρόδοτος ἀνίσσεται ὅτι τὴν ὑποπτεύει ὡς αὐτὴν τὴν θεῶν Ἀφροδίτην, ἴσως ἐπὶ τῇ βάσει τῆς παραδόσεως ὅτι ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ὀκεανοῦ ἀναδύσασα ἀπὸ τοῦ ἀφροῦ τῶν κυμάτων. Ἄλλ' αἱ παραδόσεις περὶ τοῦ πῶς ἐγεννήθη εἶνε πολλαὶ καὶ ἐξ αὐτῶν οἱ Ἰταλοὶ ζωγράφοι ἐπροτίμησαν νὰ ἐκλέξωσι τὴν ἀφήγησιν καθ' ἣν εἰς κύκνος ἦτο ὁ πατὴρ τῆς Ἑλένης. Ἐντούτοις πᾶσαι αἱ παραδόσεις συμφωνοῦσιν ὅτι ἦτο καταγωγῆς θείας, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐκώλυσε ἀπὸ τοῦ νὰ πάθῃ τόσα δεινὰ κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Τρωάδος, καίτοι μεταγενέστερός τις μῦθος ἐπιμένει ὅτι ὁ Πάρις τὴν ἀφήκεν εἰς τὴν Αἴγυπτον παρὰ τὰς ῥοὰς τοῦ Νείλου. Ἐπὶ τέλους τί ἦτο ἡ Ἑλένη; Μία ιδέα καὶ χάρις μιᾶς ιδέας τόσαι μάχαι, τόσαι θυσίαι, τόσοι θρήνοι θεῶν καὶ ἀνθρώπων, τόσαι πτώσεις ὑπερηφάνων πύργων. Δι' ἐν φάντασμα μεμονωμένον καὶ φυλακισμένον εἰς ἀπωτάτην γῆν τόσοσ φοβερός ἀγών! Τόση παραπλάνησις εἰς *vius difficiles et laboriosas*, ὡς ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος λέγει περὶ τῶν ζητούντων εὐδαιμονίαν ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει. Εἶνε ἄραγε ἡ Ἑλένη ἀλληγορία τῆς ψυχῆς; Αἱ παραδόσεις ἀναφέρουν ὅτι πᾶσα κατ' αὐτῆς ἀσέβεια ἐτιμωρεῖτο διὰ τυφλότητος. Ὅχι μόνον ὁ Σπησίχωρος ἀλλὰ καὶ ὁ Ὀμηρος, λέγει ἡ ἑλληνικὴ θρησκεία, ἐτυφλώθησαν διότι ἐμέμφθησαν τὴν Ἑλένην. Τόσου ὀλεθρον ἔπαθεν ἐξ αὐτῆς ὁ Μενέλαος καὶ ὁμοῦ δὲν ἐτόλμησε νὰ τὴν ψέξῃ. Τὸ ἀθωρόβητον γλυκὺ μεδίμα τὸ θάλλον ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς μεθ' ὅλα ὅσα προκάλεσεν ἦτο ἡ σφραγὶς τῆς θειότητός τῆς. Διὰ νὰ κατανοήσωμεν πῶς ἀντιλαμβάνεται τὴν καλ-

λουὴν ἡ ἀρχέγονος ἑλληνικὴ φαντασία πρέπει νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν Ἑλένην διὰ μέσου τῶν ὀμηρικῶν ἐπῶν. Πρῶτη ἐμφάνισις τῆς εἶνε ὅταν ἡ Ἴρις τὴν προσκαλῇ νὰ ἴδῃ τὴν μονομαχίαν τοῦ Μενελάου μετὰ τὸν Πάριον ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Τρωάδος. Ἐφαίνετο πορφυροῦν πέπλον ἀναπαριστώντα τὰς πράξεις καὶ τὰς ἀληθῆρας τὰς προκληθείσας χάριν αὐτῆς (Ἰλ. Γ 17). Ὅσοι εἶδον τὴν ἔξοχον εἰκόνα τοῦ Ἀγγλου ζωγράφου Λέιτον γνωρίζουν πῶς ἡ Ἑλένη ἐφαίνετο ἐλαφρῶς μελαγχολικὴ ὡς θυγάτηρ θεοῦ ὅτε ἀφείσα τὸν κοιτῶνα τῆς ἔσπευσεν εἰς τὴν πύλην, καὶ πῶς ὁ Πρίαμος καὶ ἡ αὐλή του τὴν ὑπεδέχθησαν πλήρεις εὐλαβείας, καίτοι εἶχον λόγους νὰ φανώσι βλοσυροὶ κατ' αὐτῆς. Ἡ ὀμηρικὴ ἀντίληψις εἶνε ὅτι τὸ κάλλος τῆς τὴν ἐπροστάτευεν. Ὅταν ἡ Ἀφροδίτη τὴν προσκαλῇ νὰ συναντήσῃ τὸν Πάριον εἰς τὸν κοιτῶνα του, ἡ Ἑλένη διαμαρτύρεται, ἀλλ' ἐνδίδει. Κάποιος μυστηριώδους δεσμός ὑφίσταται μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς δαιμονίας δυνάμεως τῆς θεᾶς. Ἡ αἰσχύνη τῆς ἀκολούθως ἔχει καλλιτεχνικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀμέσως κατωτέρω περιγραφομένην σκηνὴν τοῦ χωρισμοῦ μεταξὺ Ἀνδρομάχης καὶ Ἐκτορος καὶ τὸ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα εἶνε ὅτι δὲν ὑπάρχει γυνὴ ἥτις ἀναγινώσκουσα τὴν Ἰλιάδα δὲν θὰ προτίμησεν νὰ κλαίῃ ὡς ἡ Ἀνδρομάχη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ἐκτορος παρὰ νὰ μειδιᾷ ὡς ἡ Ἑλένη εἰς θαυμαστὰς δι' οὐδ' ὀλίγον ἐφρόντιζεν. Ἐντούτοις τὰ γοητευτικώτερα ὀρμέμφυτα τῆς γυναικείας ψυχῆς ἀναφαίνονται ὅταν ἡ Ἑλληνὶς ἀναφωνῇ τὸν πλήρη στοργῆς ἐκείνου θρήνον παρὰ τὴν σορὸν τοῦ Ἐκτορος—θρήνον ὅστις ἐνταυτῷ ἐξαίρει τὸν ἵπποτισμὸν καὶ τὴν ἀβρότητα τοῦ προμάχου τῆς Τρωίας.

Ἐκτορ, ἐμῆ θυμῷ δαίρων πολὺ φίλτατε πάντων,
Ἡ μὲν μοι πόσις ἐστὶν Ἀλέξανδρος θεοειδής,
Ὅς μ' ἔγαγε Τροίηνδ' ὡς πρὶν ὄφελον δλίσθαι
Ἦδη γὰρ νῦν μοι τόδ' ἕικοστὸν ἔτος ἐστίν,
Ἐξ οὗ κείθεν ἔβην καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθα πάτρησ'
Ἄλλ' οὐ πῶ σὺ ἄκουσα κακὸν ἔπος οὐδ' ἀσύφλοι'
Ἄλλ' εἴ τίς με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτοι
Δαίρων ἢ γαλόων ἢ εἰνατέρων ἐυπέπων,
Ἡ ἐκυρή, ἐκυρὸς δὲ πατὴρ ὡς ἦπιος αἰεὶ,
Ἄλλὰ σὺ τέν γ' ἐπέσει παραιφάμενος κατέρυκες
Σῆ τ' ἀγαποφροσύνη καὶ σοῖς ἀγαοῖς ἐπέσει.
Τῷ σέ θ' ἔμα κλαίω καὶ ἐμ' ἄμμορον ἀχρυμένη κῆρ'
Ὅδ' γὰρ τίς μοι ἔτ' ἄλλος ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
Ἡπιος οὐδὲ φίλος, πάντες δὲ με πεφρίκασιν.

Ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ ἡ Ἑλένη ἀναφαίνεται πολὺ διάφορος τὸ ἦθος. Φιλοξενεῖ τὸν Τηλέμαχον ὡς περίφροντις οἰκοκυρὰ καὶ τοῦ διηγείται τὸ παρελθὸν ριπτούσα τὴν εὐθύνην τῶν διατρεξάντων ὄχι εἰς τὸν ἑαυτὸν τῆς, ἀλλ' εἰς τὴν Ἀφροδίτην, κολακευτικῶς ἐκφραζομένη διὰ τὸν Μενέλαον ὅστις ἀνακτῆσας τὴν θυγατέρα τοῦ Θεοῦ ἐλησμόνησε πᾶν ὅ,τι ἔπαθε. Τὸ νηπενθὲς ποτὸν ἦτο τὸ μυστικὸν τῆς δυνάμεως τῆς καὶ τὸ εἶχε προμήθειον ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον—τὴν γῆν τῆς δοκιμασίας καὶ

καρτερίας.* Ἄλλ' ἂν ἡ ἀφελὴς ποίησις τοῦ Ὀμήρου δὲν ἀφίγη τοὺς ἠθικοὺς ὑπολογισμοὺς νὰ ἐπισκιάσωσι τὴν ἐπιρροὴν ἣν ἐξασκεῖ ἡ καλλονὴ τῆς Ἑλένης, ἡ οὕτως εἰπεῖν ἐβρατζουσα Μούσα τοῦ Αἰσχύλου καθάπτεται τῆς διαγωγῆς τῆς Ἑλένης, διότι σκοπὸς αὐτοῦ εἶνε νὰ ἐντυπώσῃ εἰς τὸ γένος τοὺς νόμους καθ' οὓς τὸ θεῖον κυβερνᾷ τὸν κόσμον ὡς αὐτὸς τοὺς ἐννοεῖ. Ἑλένας, ἑλαῦδος, ἐλέπτολις ἀποκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Αἰσχύλου ἡ διαγωγὴ τῆς Ἑλένης. Οἱ χοροὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος στενάζουν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἀμαρτημάτων τῆς. "Ἰὼ, Ἰὼ, παράνουσ Ἑλένη." Ὁ Αἰσχύλος ἐννοεῖ νὰ συνταράξῃ τὴν ψυχὴν τοῦ γένους παριστῶν τὰ φρικτὰ ἐπακόλουθα τῆς συζυγικῆς ἀπιστίας. Δὲν σφύζεται ἔργον τοῦ Σοφοκλέους περὶ τῆς Ἑλένης, ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἐξ ἀναλογίας ὅτι ἐθεώρει αὐτὴν ἀπλῶς ὡς γυναῖκα ἧς ὁ χαρακτήρ εἶνε ἀξίος βαθυτάτης ἀναλύσεως καὶ ἐρεῦνης. Ὁ Εὐριπίδης ρίπτει χαμηλὰ τὸ γόητρον τῆς Ἑλένης παριστῶν αὐτὴν ὡς ἀφρονα, φιλήδονον, ματαιόδοξον καὶ ἀσυνείδητον γόησσαν.

Τὰ κάρη γὰρ πάντ' ἐστίν Ἀφροδίτης βροταῖς
καὶ τοῦνομ' ἄρθως ἀφροσύνης ἄρχει θεᾶς.

Τοιαύτης νοουθεσίας ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἔχρηξεν, οὐχ ἦττον ὅμως ὅχι ἡ Ἑλένη τοῦ Εὐριπίδου, ἀλλ' ἡ Ἑλένη τοῦ Ὀμήρου ἐπρυτάνευε πάντοτε ἐν τῇ ἔθνικῃ συνειδήσει. Ἡ ἀπηνῆς ἀνάλυσις τοῦ ἀθηναϊκοῦ δράματος δὲν ἴσχυσε ν' ἀπαλείψῃ τὴν εἰκόνα τῆς Ἑλένης ὡς ἐνσάρκωσιν τῆς ἀειθαλοῦς νεότητος. Αὐτὰ τὰ δεινὰ ὧν ἐγένετο πρόξενος προσδίδουσι πάθος εἰς τὰ θέλητρα τῆς. Μήπως καὶ αὐτὴ δὲν ὑπέφερεν; Οἱ καλλιτέχναι πάντες, ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι, τοιαύτην τὴν παριστάνουσιν ὡς δεικνύουσι τὰ σφζόμενα τεμάχια τῶν ἔργων των. Τὸν τέταρτον μ. Χ. αἰῶνα ὁ ποιητὴς Κουίντος Σμυρναῖος ἀναπτύσσει τὴν φυσιογνωμίαν τῆς Ἑλένης ὡς τὴν συνέλαβον οἱ ποιηταὶ Λέσχης καὶ Ἀρκτίνος, ὧν τὰ ποιήματα ἀπωλέσθησαν, παλινορθώνει τὴν ἱερότητα αὐτῆς καὶ ἐπιρρίπτει πᾶσαν τὴν ἐνοχὴν εἰς τὸν Πάριον.† Τὸν ὀρθολογισμὸν τῶν δραματικῶν ποιητῶν τὸν ἐπισκιάζει διὰ τοῦ ἰσχυρισμοῦ ὅτι δαιμονικὴ ἐπιρροὴ ἐξήσκει μοιραῖον κράτος ἐπὶ τῶν τυχῶν τῆς Ἑλένης. Ὁ Εὐριπίδης δὲν ἐπίστευεν ὑπαρξῆν θεᾶς Ἀφροδίτης, ἀλλ' ὁ Σμυρναῖος ἐπίστευεν ὑπαρξῆν δαιμονικῆς δυνάμεως καλουμένης Ἀφροδίτης. Ἡ Ἑλένη πράγματι ἀποθεοῦται ὑπὸ τῶν ποιητῶν τοῦ 4ου αἰῶνος μ. Χ. καὶ τοῦτο δὲν ἀπῆδε πρὸς τὸ ἑλληνικὸν αἶσθημα τῆς ἐποχῆς. Ἄλλη Ἑλένη τότε περίπου ἀπασχολεῖ ἀπαξ ἔτι Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν, μεταβᾶσα εἰς Ἱερουσαλήμ, ἀνακαλύψασα τὸν ἀληθῆ Σταυρὸν καὶ καταστρέψασα τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης. Ἀνεφάνη ὑπέρτερον τι ἐπίπεδον ἀγάπης. Ἄλλ'

* Ὅρα τὸ μυθιστόρημα τοῦ Κίγελν, Ἰπατία.

† Τὸ αὐτὸ πράττει νῦν ὁ Ἀγγλος Ἀνδρέας Λάγγ ἐν τῷ ἔργῳ του "Ἡ Ἑλένη τῆς Τροίας."

οὐκ ὀλίγον διδακτικὸν εἶνε ὅτι ἡ Ἑλένη τοῦ Μενελάου ἐμφανίζεται αὐθις εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους ἐπιγεφυρούσα τὸν μεσαιωνισμὸν μετὰ τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος. Ὁ Φάουστ τὴν φέρει ἐκ τοῦ Ἄδου καὶ τὴν καθιστᾷ ἐρωμένην του. Τὸ μεσαιωνικὸν πνεῦμα ἐγκολλοῦται τὴν καλλονὴν τῆς ἑλληνικῆς Τέχνης καὶ τίκτει τὸν νεώτερον κόσμον. Οὕτω ἡ Ἑλένη μετὰ μακρὸν βλῶν ἐν Ἑλλάδι ὡς ὑπατον ἰδεῶδες καλλονῆς, ἀνεξάρτητον ἠθικῶν βλέψεων, εἰσέρχεται εἰς τὴν σύγχρονον μυθολογίαν ὡς ἰδεῶδες κόσμου ἀποικομένου, ἀειθαλῆς μὲν, θεία, μὲ μεϊδιάμα οὐράνιον εἰς τὰ χεῖλη ὡς ἀνέκαθεν, ἀγήρως, γοητεύουσα, ἀλλὰ μηκέτι ἀρμοδία νὰ δεσπύσῃ τῶν συναισθημάτων μας. Ἐν τῇ Ἑλένῃ χαιρετίζομεν τὸ ἀνεπίδεκτον καταστροφῆς ἑλληνικὸν πνεῦμα καὶ χωροῦμεν ἐπὶ τὰ πρόσω—ἐπὶ τὴν κραταίωσιν νέων καὶ εὐρυτέρων συλλήψεων περὶ κάλλους καὶ ἀειθαλοῦς νεότητος.

* Ἔπονται: Πηνελόπη, Καλυψώ, Κίρκη, Νηυσικάα, Βρισηῖς καὶ Ἀνδρομάχη.

Τὸ πελώριον ὀρειχάλκινον ἄγαλμα τοῦ Φινίκος θεοῦ Μολώχ, ὅπερ εἶχον οἱ Σημίται ἀνεγερμένον ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Χινόμ, εἶνε ἡ πρῶτη ἀρχὴ τοῦ δόγματος τῆς αἰωνίου κολάσεως. Ἐντὸς καὶ περίξ τοῦ ἀνδριάντος ἀνήπτετο γιγάντιον πῦρ. Ὅτε ἐγένετο κατέρυθρος ὁ θεὸς ἐπισταίετο ζωντανὸς καὶ εἰς τὰς ἀγκύλας του ἐτίθετο ὠραῖος, ὑγῆς μεῖραξ. Κατόπιν, ἵνα μὴ αἱ κραυγαὶ τοῦ θύματος κυῶσι τὸν οἶκτον τοῦ ἀπείρου πλήθους ὅπερ συνέρρεεν, ἐκρούοντο τύμπανα καὶ κύμβαλα. Ὁ Ἰσαῖας νοουθετῶν τοὺς Ἀσσυρίους ὡς κινδυνεύοντας νὰ λήβωσι τὴν τύχην τοῦ μεῖρακος, ἐὰν ἐπέμενον σφάλλυντες, ἔκαμνε χριστην προχείρου φοβήτρου. Αὐτὴ δὲ εἶνε ἡ Γέεννα περὶ ἧς ὁμιλεῖ καὶ ὁ Χριστὸς, διὰ προχείρου ἀλληγορίας ἐξηγῶν τὸ ἀδυσώπητον τοῦ ἠθικοῦ νόμου. Βραδύτερον ἡ ἀμάθεια ἐπλασεν ἐντεῦθεν τὸ δόγμα τῆς αἰωνίου κολάσεως, ὅπως ἀρχαιότερον εἶχεν ἀνεγείρει τὸ ἄγαλμα τοῦ Μολώχ.

ΤΟ ΠΑΝ ΗΜΕΙΣ ΟΙ ΔΤΟ ('Απὸ ποίημα Ἰνδοῦ).

Εἰς τὸ κενὸν εὐρέθημεν ὁ ὕψιστος κ' ἐγώ.
Ἄλλο οὐδὲν ἐφαίνετο ἐκτὸς αὐτοῦ κ' ἐμοῦ
καὶ ἀπορῶν ἠρώτησα χωρὶς νὰ φοβηθῶ:
—Ποῦ εἶν' οἱ ἄνθρωποι, Θεε; Κόσμον δὲν βλέπω οὐδαμοῦ
Κι' ὅσους ἐγνώρισα ποτέ.
Πῶς δὲν φοβοῦμαι ὁμιλῶν κατάμονος μὲ Σέ,
καίπερ τοῦ παρελθόντος μιν τὰς πράξεις συνειδῶς;
—Ὀνειρον ἦτο, μεϊδιῶν ἀπῆντησ' ὁ Θεός,
Ὀνειρον καὶ ἐφαίνετο ὡσεὶ τι ἀληθές.
Ἄλλο οὐδὲν εἶν' ἀληθές, εἰμὴ Ἐγὼ καὶ σύ.

Ἡ βάσιμος αὐτοπεποιθήσις εἶνε ὑπόστασις, ζωὴ, πλοῦτος καὶ ἀθανασία, ἐν μιᾷ λέξει: ὑγεία. Τοῦτο εἶνε ἀξίωμα τῆς βιονομικῆς ἐπιστήμης.

ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ.

ΕΡΕΥΝΑ εἶνε τὸ σύνθημα τοῦ αἰῶνος εἰς ὃν εἰσῆλθομεν. Ἐρεῦνα ἄνευ προκαταλήψεων. Ἐρεῦνα τὴν ἀλήθειαν χάριν τῆς ἀληθείας, χάριν μόνως τῆς ἀληθείας. Οὐδέποτε ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἀνθρώπου ὑπῆρξεν ἐποχὴ ἄλλη χαρακτηριζομένη ἀπὸ τὸν πόθον τῆς εὐρέσεως τῆς ἀληθείας, ὡς ἡ ἡμετέρα ἐποχὴ. Τὴν ἀπλήν, γυμνήν, ἀπερίφραστον ἀλήθειαν ζητεῖ ὁ νέος ἄνθρωπος. Τίποτε ἄλλο. Τίποτε ἄλλο. Ἡμεῖς ἀπὸ ἐτῶν ἐσχηματίσαμεν τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ φιλέρευνον αὐτὸ πνεῦμα θὰ δόσῃ γένεσιν εἰς ἐπιστήμην νέαν, ἣτις θὰ συνίσταται εἰς τὴν ταξινόμησιν καὶ σπουδὴν τῶν νόμων τῆς Ζωῆς. Ἡ ἐπιστήμη αὕτη λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὰ ζωτικώτατα στοιχεῖα ἅτινα καλοῦμεν νοῦν, θέλησιν, στοχασμόν, κρίσιν, φαντασίαν, δρᾶσιν, πλοῦτον, ὑγίαν, ἐλευθερίαν, αὐτοκράτησιν καὶ ἐργάζεται νὰ τὰ ὑπαγάγῃ εἰς ἀξιώματα ψυχονομικὰ καὶ πρακτικά. Αὕτη εἶνε ἡ βιονομικὴ ἐπιστήμη, ἡ ἀσχολουμένη εἰς τοὺς νόμους τοῦ βίου. Ἡ Βιονομία θὰ καταστήσῃ τὸν σπουδαστὴν τῆς ἰκανὸν νὰ γνωρίζῃ ἑαυτὸν καὶ ἡ σπουδὴ τῆς ὑπερβαίνει ὑπὸ ἔποψιν ἐνδιαφέροντος καὶ πρακτικοῦ ἀποτελέσματος πᾶσαν ἄλλην σπουδὴν. Ἀποκαλύπτει τὴν ὑπαρξίν Σύμπαντος λειτουργοῦντος μετὰ τάξεως καὶ συνεπείας. Δεικνύει ὅτι ὑφίσταται ἐνότῃς Ζωῆς καὶ ἁρμονία συνολικὴ πείθει ὅτι ἡ ἀνθρωπίνῃ δύναμις εἶνε ἀπεριόριστος. Διδάσκει πῶς νὰ γίνῃ τις κύριος τῶν προσωπικῶν αὐτοῦ περιστάσεων ὡς καλοῦμεν τύχην, μέλλον, εἰμαρμένην, στάδιον κ.τ.τ. καὶ πῶς νὰ τεθῇ ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸ περιβάλλον. Ἐξηγεῖ πῶς ἡ ὑπερτάτη εὐδαιμονία κατορθοῦται διὰ τῆς δυνάμεως τῆς στοργῆς καὶ τῆς ἀγάπης, καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχουν φραγμοὶ ματαιοῦντες τὴν ἀνθρωπίνην θέλησιν, δὲν ὑπάρχουν ἀντίξοοι περιστάσεις, εἰμὴ καθόσον ἡμεῖς τὸ ἐπιτρέπομεν. Ἡ Βιονομία εἶνε κατασκευαστικὴ καὶ ἀναπλαστικὴ, ἀποδεικνύει δὲ ὅτι πᾶσαι αἱ ὑπάρχουσαι συνθήκαι ἔχουσι τὸν λόγον των, ἄλλως δὲν θὰ ὑπῆρχον, καὶ ἅτε ἔχουσαι τὸν λόγον των ἐκπληροῦσιν ὠφέλιμον σκοπόν. Ὁ σπουδαστὴς τῆς Βιονομίας μαθαίνει τίνι τρόπῳ δύναται νὰ προικισθῇ μὲ τὴν πολῦτιμον ἐκείνην ψυχικὴν δυνάμιν ἣτις κοινῶς καλεῖται προσωπικὸς μαγνητισμὸς, καὶ ἣτις ἀναγκάζει τὰς περιστάσεις νὰ ὑποτάσσωνται εἰς αὐτὸν ἀντὶ αὐτοῦ νὰ ὑποτάσσεται εἰς τὰς περιστάσεις. Πᾶν μόριον ἐν τῷ Σύμπαντι εἶνε αὐτοτελὲς μέλος τοῦ Σύμπαντος, καὶ πᾶν ἔμφυχον ὄν, ἅτε συγκείμενον ὑπὸ τοιούτων μορίων, διατελεῖ εἰς ἐπικοινωνίαν πρὸς τὸν ὅλον νοῦν τοῦ Σύμπαντος, ἀρκεῖ νὰ μὴ εἶνε ἀπλῶς ἔμφυχον ὄν ἀλλὰ καὶ νὰ γνωρίζῃ ἑαυτό. Συνοχὴ, βαρύτης, ἔλξις, στοργή, ἀγάπη εἶνε λέξεις ἐκφράζουσαι διαφόρους βαθμοὺς δημιουργικῆς δυνάμεως. Μία μόνη δύναμις πράγματι ὑπάρχει, ἡ κεντρομόλος. Κεντρόφυξ κατ' οὐσίαν δὲν ὑπάρχει, διότι εἶνε καὶ αὕτη κεντρομόλος ἀπέναντι ἄλλου κέντρου. Πᾶν μόριον τοῦ Σύμπαντος εἶνε κέντρον ἐλκῶν πᾶν ἄλλο μόριον. Ἡ μεταξὺ ἀλλήλων ἀγάπη εἶνε ὁ ἀναλλοιώτος νόμος ὁ συγκρατῶν τὰ πάντα. Ὁ νοῦς ὅστις γνωρίζει τὴν λειτουργίαν τοῦ νόμου αὐτοῦ δύναται νὰ δημιουργῇ κατὰ βούλησιν. Ἡ ἀγνοία τοῦ τρόπου καθ' ὃν λειτουργοῦσιν οἱ θεμελιώδεις οὗτοι νόμοι εἶνε ἡ πηγὴ τῶν ἀνθρωπίνων δεινοπαθημάτων. Ἐκαστος ἔχει ἐν ἑαυτῷ παρακαταθήκην λανθανούσης παντοδυναμίας καὶ ἀρκεῖ νὰ θέσῃ εἰς ἐνεργὸν χρῆσιν τὴν παρακαταθήκην του ἵνα γίνῃ κύριος τῆς τύχης του. Ἡ Βιονομία ἀναγνωρίζει τὴν ἀρχὴν τῆς ἐξελέξεως καὶ τοῦτίζει τὴν ἔννοιαν ταύτην μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς φύσεως, ἣς ἴδιον εἶνε ν' ἀξάνῃ διηλεκτῶς καὶ ἐπ' ἀπειρον. Θεμελιώδες ἀξίωμα τῆς Βιονομίας εἶνε ὅτι ὁ

ἄνθρωπος ἐκπροσωπεῖ ὅ,τι σκέπτεται. Εἶνε ὅ,τι πιστεύει. Δύναται νὰ γίνῃ ὅ,τι ποθεῖ. Ἀλλαγὴ σκέψεως φέρει ἀλλαγὴν ὀργανισμοῦ. Ὑπάρχει νόμος ἀνταποδόσεως καὶ εἰς τοὺς στοχασμοὺς μας ὅπως καὶ εἰς τὰς πράξεις μας. Τὰ πάντα εἶνε δυνατὰ τῷ πιστεύοντι αὐτὰ ὡς δυνατὰ. Τὸ πιστεύειν ἐστὶ γινώσκειν, τὸ δὲ γινώσκειν ἐστὶ γίνεσθαι. Περὶ τούτου ἔχομεν ἀπόδειξιν τρανῆν τὸ γεγονός ὅτι κατεστήσαμεν δυνατὰ τὰ τόσα κακὰ ὑφ' ὧν πάσχομεν, ἀκριβῶς διότι τὰ ἐπιστεύσαμεν ὡς δυνατὰ. Ἄς πιστεύσωμεν ἤδη ὡς δυνατὰ τὰ ἀντίθετα καὶ θὰ τὰ ἔχωμεν. Ἄς πιστεύσωμεν ὡς δυνατὴν τὴν ὑγίαν, τὸν πλοῦτον, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν εἰρήνην, τὸ κάλλος, τὴν ἰσχύν, τὴν ἁρμονίαν, τὴν αἰθαλῆ νεότητα, τὴν ἀθανασίαν καὶ θὰ τὰ ἔχομεν μετὰ μείζονος εὐκολίας ἢ μεθ' ἧς ἔσχομεν τὰς νόσους, τὴν πτωχείαν, τὴν τυραννίαν, τὴν ἔριδα, τὴν ἀσχημίαν, τὴν ἀδυναμίαν, τὴν δυσἁρμονίαν, τὸ γῆρας, τὸν θάνατον. Ἡ Βιονομία λέγει: "Τί τὰ θέλεις αὐτὰ τὰ βάρη ἐπὶ τῶν ὤμων σου; Ἀποτίναξέ τα ἀμέσως καὶ περιπάτει ὄρθιος ἀτενίζων τὰ ὑψίστα πρόσωπον πρὸς πρόσωπον." Ὅχι δὲ μόνον λέγει τοῦτο ἡ Βιονομία ἀλλὰ καὶ δεικνύει τὸν τρόπον ἀποκαλύπτουσα ἡμῖν ἡλίκοι εἴμεθα, ἀρκεῖ νὰ δρᾶσωμεν μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἐν ἡμῖν λανθάνουσα δύναμις εἶνε γιγαντιαία. Ἡ Βιονομία μᾶς πείθει ὅτι εἴμεθα θεοὶ ἐν ἐμβρύῳ. Ἄνευ τῆς τοιαύτης δράσεως οὐδὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ. Προσπάθεια ἐπίμονος κατορθώνει τὸν σκοπὸν τῆς ἀναποδράστως, πεπρωμένως. Δὲν ὑπάρχει τι τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ὑποκύπτῃ εἰς τὴν ἐπίμονον προσπάθειαν. Ἡ ἐπίμονος προσπάθεια εἶνε δῶρον προκύπτον ἐκ τῆς ἐντυπώσεως ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶνε παντοδύναμος. Ἀρετὴ καὶ ἐπίμονος προσπάθεια εἶνε βέβαιος θρίαμβος, καὶ ἡ Βιονομία ἀναλύει τὰς συνθήκας ὑφ' ἃς ὁ θρίαμβος ἀκολουθεῖ τὴν μετ' ἀρετῆς ἐπίμονον προσπάθειαν. Αἱ ἀρχαὶ τῆς Βιονομίας εἶνε καταληπταὶ εἰς πάντα νοήμονα ἄνθρωπον ἀγαπῶντα νὰ ἐρευνᾷ. Σειρὰ εἰδικῶν μαθημάτων Βιονομίας παρεσκευάσθη ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ τῇ συνεργασίᾳ πεπειραμένων πρακτικῶν ἐρευνητῶν. Τὸ ἔργον δὲν μέλλει νὰ δημοσιευθῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ἄλλ' ἡ ὅλη σειρὰ ἀποτελουμένη ἐκ δώδεκα ἐνδελεχῶς ἐπιμελημένων καὶ ἀνεπτυγμένων πρακτικῶν μαθημάτων δύναται νὰ σταλῇ ἐν χειρογράφῳ διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἐπὶ συστάσει πρὸς πάντα ὅστις ἐγγράψῃ τρεῖς νέους συνδρομητὰς τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ καὶ μᾶς ἐμβάσῃ τὸ ἰσότιμον. Ὁ ἐπειγόμενος ὅμως ν' ἀποκτήσῃ ἄνευ ἀναβολῆς τὸ ὄντως πολῦτιμον τοῦτο χειρόγραφον δύναται νὰ ἐμβάσῃ ἀμέσως τὸ ἰσότιμον τῶν τριῶν συνδρομῶν καὶ νὰ στείλῃ βραδύτερον τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν, ἢ δύναται, ἂν προτιμᾷ αὐτό, ὅπερ καὶ ἀπλοῦστερον, νὰ λαμβάνῃ αὐτὸς τὰ τρία ἀντίτυπα τοῦ φύλλον. Ἄν θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὴν γνώσιν ἣν θ' ἀποκτήσῃ μελετῶν τὸ ἔργον ἐπὶ ἐν ἔτος, θὰ ἴδῃ ταχύτατα τοὺς καρπὰς τῆς δημιουργικῆς του δυνάμεως ὑπὸ μορφὴν εὐπορίας καὶ γαλήνης. Ἡ διατύπωσις τῆς γλώσσης εἶνε τοιαύτη ὥστε, καίτοι ἡ σειρὰ βασίζεται ἐπὶ βαθείας καὶ μακρᾶς ἐπιστημονικῆς ἐργασίας πολλῶν ἐρευνητῶν, τὸ ἔργον εἶνε εὐληπτον εἰς πάντα ἔστω καὶ μὴ τυχόντα ἐκπαίδεψεως προηγουμένως. Ἡ σειρὰ αὕτη καὶ ἑαυτὴν εἶνε ὀλόκληρος ἐκπαίδευσις ὑπὸ τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῆς λέξεως, διότι ἐκπαίδευσιν ἔχει μόνον ἐκείνος ὅστις γνωρίζει πῶς ν' αὐτανανπτύσσεται. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος σειρὰ αὕτην ἀκριβῶς τὴν γνώσιν παρέχει. Δεικνύει τὸν τρόπον τῆς αὐτανανπτύξεως ἐκείνης ἣτις καθιστᾷ τὴν εὐδοκίμησιν ἐν τῷ βίῳ ἀναπόδραστον, καὶ τὴν δαψιλῆ γονιμότητα πάσης ἐντίμου ἐργασίας βεβαίαν.

ΑΣΤΕΡΙΣΚΟΙ.

* Πρὸ ἑνὸς μηνὸς ἰδρύθη ἡ χιλιοστὴ δημοσία βιβλιοθήκη ἐν Οὐγγαρία πρὸς χρῆσιν τῶν ἐργατῶν. Ἡ κυβερνήσις ἐργάζεται ἰδίως ὅπως ἐξασφαλισθῇ εἰς τοὺς γεωργοὺς πᾶσα δυνατὴ ἀνεσις καὶ πᾶν μέσον διανοητικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ Οὐγγαρία ἔχει 12,000 χωρία, ὥστε ἀναλογεῖ μία βιβλιοθήκη εἰς τὰ δώδεκα.

* Τὸν 18ον αἰῶνα οἱ Σκῶτοι ἱεροκλήρυκες ὀμίλουν κατὰ συνέχειαν ἐπὶ ἔτη περὶ ἑνὸς ῥήτου ἐκ τῶν Πραφῶν. Ἀναφέρεται εἰς ὅστις ἤρχισεν ὀμιλῶν περὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἰακώβου τῷ 1766 καὶ ἐπεράτωσε τὸ θέμα τοῦ τῷ 1792. Ἀφ' οὗτος ὁμοῦς ἐπεκράτησε νὰ ἐπιδίδωνται οἱ ἐκκλησιαζόμενοι εἰς ἰδιαιτέρας συνδιαλέξεις διαρκούσης τῆς ὀμιλίας τοῦ ἱεροκλήρυκος τὸ κακὸν ἐπαύσαν.

* Ἐπίσημοι στατιστικαὶ δεικνύουσιν ὅτι ἐν διπλοφυέσ τερας τὴν ἐβδομάδα γεννᾶται ἐν Εὐρώπῃ, ἀλλ' ὀλίγιστα ζῶσι πολλὰς ἡμέρας. Τὸν τρόπον καθ' ἃν συμβαίνει ἡ συγχώνευσις δύο ἐμβρύων ἐξηγεῖ διὰ προσφάτου ἀρθρου τοῦ ἐν Παρισίοις ἱατροῦ κ. Διβάρης, διευθυντῆς τοῦ Γαληνοῦ.

* Ἐννέα ἑκατομμύρια λίρας ἐδῶρσεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Σακάγου ὁ Ἀμερικανὸς Ροκφέλλερ ὑπερακουτίσας οὕτω καὶ αὐτὸν τὸν Καρνέγην.

* Γυνὴ ἐν Παρισίοις πρὸ ἡμερῶν λαβοῦσα ἐπιστολὴν δι' ἧς τῇ ἀγγέλλετο ὅτι ἐκέρδησε λαχεῖον 100,000 φράγκων ἔμεινε νεκρὰ ἐπὶ τόπον ἐκ τῆς συγκινήσεως. Τὸ αἰφνίδιον συναίσθημα ἔφερε διάρρηξιν αἰμοφόρου ἀγγείου τῆς καρδίας. Εἶνε καὶ τοῦτο μία τῶν τραυῶν μαρτυριῶν περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ πνεύματος ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ.

* Μήτηρ δεκαοκτὼ τέκνων προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου Χάλλης ν' ἀπολογηθῇ διὰ τὸν θάνατον τοῦ βρέφους τῆς ἐπελθόντα ἕνεκα τῆς τροφῆς ἣτις συνίστατο εἰς ψητὸν βωδινὸν καθ' ἑκάστην. Ἡ κατηγορουμένη εἶπεν ὅτι οὐδέποτε ἐφαντάζετο ὅτι ἡ ἐκ κρέατος τροφή θὰ ἐβλαπτεν, ἀφοῦ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα τέκνα τῆς τὰ ἔτρεφεν ὁμοίως ἀπὸ βρεφικῆς ἡλικίας. Ἐνδεκα αὐτῶν ἀπέθανον ἐν βρεφικῇ ἡλικίᾳ.

* Δημόσιος ἀνὴρ ἀγορεύων ἐσχάτως ἐν Λονδίῳ εἶπεν ὅτι ἡ γνώσις τῆς ἑλληνικῆς εἰς οὐδένα χρησιμεύει ἐκτὸς ἐάν τις θέλῃ νὰ γίνῃ ἱερεὺς. Ἀλλὰ καὶ ἱερεὺς ἐάν θέλῃ τις νὰ γίνῃ ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ καλὸς ἱερεὺς καὶ χωρὶς ἑλληνικά. Μία ἐφημερὶς σχολιάζουσα τὴν γνώμην ταύτην τὴν ὀνομάζει shoccking εἰρωνευομένη τοὺς ὑποστηρικτὰς τῆς ἑλληνικῆς.

* Ἱστοριοδίφης τις ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ ἄρτι ἀποθανὼν ἡγέτης τῶν ἐν Γερμανίᾳ σοσιαλιστῶν Δίβκνεχτ ἦτο ἀπόγονος τοῦ Λουθήρου.

* Ὁ Ἀμερικανὸς ἐπιστήμιον Σμῶλ, καθηγητῆς τοῦ ἐν Σακάγῳ Πανεπιστημίου, διὰ προσφάτου συγγραφῆς του ὑποστηρίζει ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος ὥστε νὰ ἔχη τις ἀπολαύσιν ὀλιγωτέραν τῶν πεντακισχιλίων φράγκων κατ' ἔτος ὡς μισθὸν οἰασθήποτε ἐργασίας, καὶ ὅτι ἐπίσης δὲν ὑπάρχει λόγος ὥστε νὰ ἀπολαμβάνῃ τις περισσότερα τῶν 100,000 φρ. ἑτησίως δι' οἰωνδήποτε θέσιν. Ἐν ἐπιλόγῳ παρατηρεῖ ὅτι ἀνθρώπινος βίος μὲ πόρους ἔλαττον τῶν 5,000 φρ. ἑτησίως εἶνε ἀδύνατος, καὶ ἀκατανόητος.

* Μία Ἀμερικανὴ ἡλικίας 68 ἐτῶν ἐνεγράφη πρὸ ἐξαιτίας εἰς τὴν ἱατρικὴν Σχολὴν τοῦ ἐν Ἀγίῳ Λουδοβίκῳ Πανεπιστημίου. Ἐσπούδασε μετὰ μεγάλης ἀποφασιστικότητος καὶ πρὸ ἑνὸς μηνὸς ἐγένετο διδάκτωρ χωρὶς κἄν νὰ παραμελήσῃ εἰς τὸ διάστημα τοῦ φοιτητικοῦ βίου τῆς τὰ καθήκοντά της ὡς μήτηρ καὶ ὡς μάμμη. Εἰς τοὺς χλευάσαντας αὐτὴν

εἶπεν ὅτι προσδοκᾷ τριάκοντα τοὐλάχιστον ἐτῶν εὐδόκιμον στάδιον πρὸς ἐξάσκησιν τῆς ἐπιστήμης τῆς.

* Ἡ θρησκεία τῶν Ἰνδῶν καθορίζει ὀκτὼ τελειότητας, μία ἐκ τῶν ὁποίων εἶνε νὰ αἰσθανώμεθα τὰ παθήματα τῶν ἄλλων ὡς ἐὰν ἦσαν ἡμέτερα. Ἀναφέρεται περὶ Ἰνδοῦ ἀγίου ὅτι ἔπεσε κατὰ γῆς λιπόθυμος καὶ γογγύζων ἐπὶ τῇ θέᾳ ταύρου καθ' ὃν κατηνέχθη σκληρὸν πλήγμα πελέκεις. Καὶ ἐν τοῖς βίοις τῶν χριστιανῶν ἀγίων προσόμοια παραδείγματα ἀναφέρονται.

* Ἐίδος ἐμπνεύσεως, ἐκίττισεως καὶ διαισθήσεως τῶν μυστηρίων τῆς δημιουργίας προκαλεῖ ἡ εἰσπνοὴ τοῦ ὀξειδίου τοῦ νήτρου. Πρῶτος εἰσπνεύσας αὐτὸ λέγεται ὁ χημικὸς σερ Η. Danu ὅστις ἀφνυπνισθεὶς ἀνέκραξε: "Δὲν ὑπάρχει ἄλλο τι ἐμὴ διάνοια. Τὸ σύμπαν σίγκειται ἀπὸ ἐντυπώσεις, ἰδέας, στοχασμοῦς, ἡδονῶν καὶ ἄλγη."

* Οἱ Αἰγύπτιοι ἐπίστευον ὅτι ὁ στοχασμὸς προσηλούμενος διὰ τῆς ἐπαναλήψεως ὀρυγμένης λέξεως ἔχει δημιουργικὴν δύναμιν καὶ φέρει εἰς τὸ εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς λέξεως δηλούμενον. Ὄταν ἐπανελάμβανον ἐνώπιον τοῦ βασιλέως τὰ ὀνόματα τῶν ἀρετῶν του καὶ τῶν δυνάμεόν του, δὲν ἔπραττον τοῦτο ἐκ κοτακείας, ἀλλὰ διῴτι περεδέχοντο ὅτι ἡ ἐπανάληψις ἐτελειούργει οὕτως ὥστε αἱ ἀρεταὶ ἐκείναι καὶ δυνάμεις πράγματι ἐβλάστηνον ἐν τῇ ψυχῇ του. Οὕτω περὶ παντὸς ἀγαθοῦ. Ὑγεία, Πλούτος, Ἔως, Σοφία, Σθένος, Ἀγάπη. Ἡ ἐπανάληψις εἶνε τὸ θερμαντικὸν οὕτως εἰπεῖν τὸ κινεῖν τὰ εἰρημέα ἀγαθὰ εἰς βλάστησιν, κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους.

* Τὸ ἀρχαιότατον μυθιστόρημα εἶνε "Ἡ ἱστορία τῶν δύο ἀδελφῶν" γεγραμμένον ἐπὶ αἰγυπτιακοῦ παπίρου.

* Οἱ μέγιστοι τῶν Ἀγγλων ποιητῶν ἀπὸ τοῦ Πάπ μέχρι σήμερον ἠτχολήθησαν ἐναμίλλως πρὸς ἀλλήλους νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὴν ἀγγλικὴν τὰ ἀριστουργήματα τῶν ξένων φιλολογοῦν. Κατάστησαν δὲ τοῦτο τέχνην διηλεκτῶς τελειοποιημένην ὡς δεικνύει ὁ ἐξαγγελισμὸς τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Θουκυδίδου ὑπὸ τοῦ Juweli καὶ ὁ τοῦ Ὀμήρου ὑπὸ Batcher καὶ Lang.

* Ἀνάληψις τοῦ Ἡσαίου. Μέρος τοῦ ἀρχαίου τούτου ἔργου ἐδημοσιεύθη ἑλληνιστὶ κατὰ πρώτην φορὴν πέρυσιν ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης. Τὸ βιβλίον διαιμεῖται εἰς δύο τμήματα. Τὸ μὲν ὅπερ φαίνεται ἐβραϊκῆς καταγωγῆς περιλαμβάνει τὸ "μαρτύριον τοῦ Ἡσαίου," τὸ δὲ τὰ τῆς "ἀναλήψεως αὐτοῦ εἰς τὸν ἔβδομον οὐρανὸν" καὶ εἶνε χριστιανικῆς ἐμπνεύσεως.

* Ἐν Φιζὶ θεωρεῖται τις ἀξιώτιμος τρώγων τοὺς συγγενεῖς του, ἐνίοτε καὶ τὴς σικζύγους του, ἀρκεῖ νὰ ἐκτελῇ τακτικῶς τὴς θρησκευτικὰς τελετὰς του.

* Ἐν ἀθηναϊκῇ ἐφημερίδι ἐγράφη ὡς σύνθητες γεγονὸς ὅτι δύο φονεῖς χαρίζοντες ἑαυτῶν μὲ τὸ αἷμα τοῦ ὑπ' αὐτῶν φονευθέντος ὄμοισαν νὰ μὴ προδοῦσιν ἀλλήλους.

* Ἐπαῖται ἐν Ἰσπανίᾳ προτιγορεύουσιν ἀλλήλους διὰ τῆς φρίσεως "Ἰππύτα μυ." Ἐπαίτης ἰππότης ὑπενθυμίζει ὡς περιέλληλόν του ψηφοθήραν πατριώτην.

* Εἰς τὰ ἐξῆς ἐννέα συνοψίζονται τὰ προσόντα τοῦ δραματικοῦ ποιητοῦ. Παμνημονικότης. Πλούτος λέξεων. Ἐξαφάνισις τῆς ἀτομικότητος τοῦ ποιητοῦ ὑπὸ τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος. Πάθος (μᾶλλον διὰ μεμινωμένων, σπύραδικῶν ἐλαφρῶν ἐκδηλώσεων ὅπως παρὰ Σαίξπηρω). Πνεῦμα. Χιωῦμορ. Δύναμις ἐκφράσεως. Σφοδρᾶτης συναισθήματος. Δεξιότης περὶ τὸ δημιουργεῖν τὰς λεγομένας "περιπτώσεις" (situations). Πάντα ταῦτα κέκτηται ὁ Σαίξπηρος.